

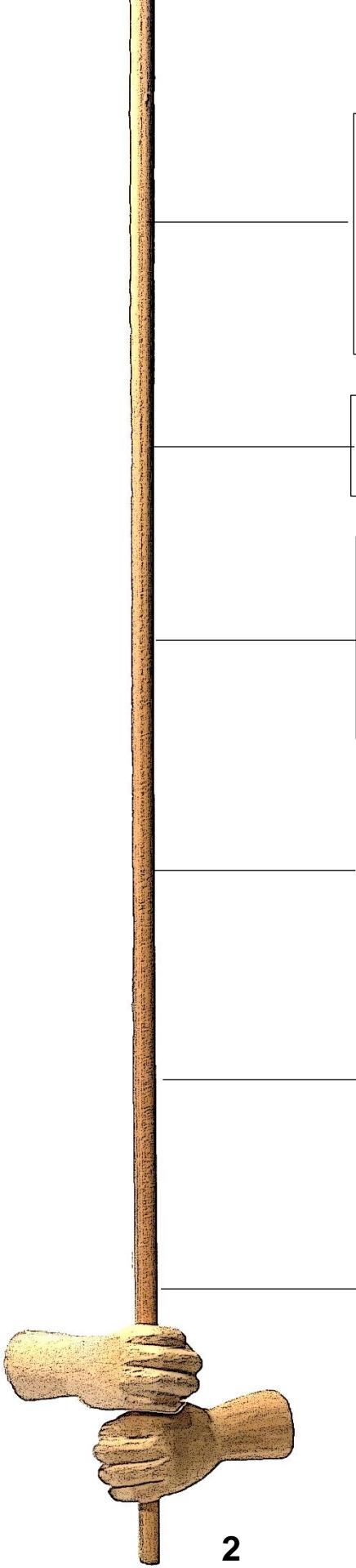
ISSN 2446-0397

UNIMA-DANMARK

UNIMA Danmark

Maj 2018

Indhold

Meddelelser

- 3 Formanden har ordet
- 4 Editorial summary
- In memoriam:
  - 5 Hans Hartvich-Madsen, død 17/4-2018
  - 6 Birte Norst, død 6/2-2018
  - 7 Indkaldelse til generalforsamling i UNIMA-Danmark

Artikel

- 8 Dukketeater som metafor? Knud Brodersen

Dukker i Danmark

- 13 Om at gå glip –
af 'Love Me Tender' m.m. KBr
- 15 'Crash' set af Martin Rasmussen
- 16 'Dukketeater som pædagogisk værktøj'
UNIMA Workshop på Frederiksberg teater

Internationalt

- 17 World Puppetry day: 21-marts 2018
og til næste år.
- 20 UNIMA international Council meeting
og Fidena festival i Bochum, Ruhr

Teknikaliteter

- 23 Halvfærdige dukker fra 'det Blå Hus' Nietzsche forestilling passer sidenumrene i denne min
sidste udgave af UNIMA-nyt KBr

Omkring bestyrelsen

- 24 Referat af bestyrelsesmøde 6. februar 2018
- 26 Bøger og DVD'er tilhørende UNIMA centret
- 35 Bestyrelsens sammensætning
- 36 Ny redaktør søges

Formanden har ordet

Kære UNIMA medlem

Så blev det maj og med det også forårets endelige komme.

I maj afholdes international UNIMAs rådsmøde i Bochum, som jeg ville have deltaget i. Men den truende storkonflikt havde direkte indflydelse på mit arbejde, derfor blev det ikke muligt at tage afsted. Det ærgrer mig, men så vil jeg sigte på deltagelse i UNIMA kongressen om 2 år.

Forårets komme i 2018, indvarslede desværre også bortgang:

Vores tidligere formand Hans Hartvich drog til Thalias haller, hvor han af musen vil modtage anerkendelse for lang og tro tjeneste. Vores ydmyge tak og store anerkendelse skal han have med på vejen. UNIMA Danmark har mistet en stor intellektuel, vidende, og humoristisk kapacitet i Hans. Samtidig mister Nordisk UNIMA en bannerfører for uddannelse i dukke- og figurteater. Vi vil savne dig Hans.

UNIMA vil også snart sige farvel til redaktøren af vores flotte medlemsblad. Efter i flere år at have løftet opgaven med stort overskud, vil Knud gerne neddrose. Derfor søger vi en ny redaktør, måske det er dig der nu læser bladet?

I det hele taget har vi i UNIMA brug for flere folk der har lyst til at gøre en forskel for udbredelsen af dukke- og figurteateret. Det kan være at man har lyst til lidt frivilligt arbejde, uden at det behøver at forpligte til fx bestyrelsesarbejde. Hvis det skulle være tilfældet, kan man henvende sig til mig.

God sommer og god læselyst

Martin

3 *Solide ben at gå på . . . .*

Editorial Summary:

In early May the beech, the Danish national tree, is substituting its old brown leaves with nice, fresh, light green finery. It is a sure sign of springtime and early summer. The title page of this UNIMA-nyt shows part of the beech hedge surrounding my wife's house demonstrating this brown / green contrast.

In some ways, this is symbolic of ongoing changes in UNIMA-Denmark:

Last autumn 34-years old *Martin Rasmussen* was elected new chairman of UNIMA Denmark, replacing *Hans Hartvich-Madsen* who had been chairman since 2002.

Hans had hoped for a long active retirement working with puppetry together with friends and his wife *Külli Palmsaar*. Sadly enough it should not be. He died in hospital at Tallinn, Estonia on the 17th of April, 73 years old. UNIMA Denmark will miss his extensive experience and large network, p 5.

This issue also contains a memorial article about *Birte Norst* who was leader as well as puppeteer at Marionetteatret i Kongens Have in Copenhagen from 1968 to 2012. Many children from the period will remember visits to this open-air summer theatre. Birte Norst was 82 when she died in February 2018 after long time illness. However, Marionetteatret is still going strong now when the trees again are green, p 6.

Personally, I have been editor of UNIMA-nyt for more than four years and have in the meanwhile turned 82 years old. Producing and editing text and pictures are interesting but rather time consuming. Therefore, I have decided this May 2018 issue should be my last. Hopefully, some younger people will step in and continue the newsletter, maybe in another form, (see back page).

I have, Inspired by resent use/misuse by Danish politicians and journalists, written an article about '*Puppet theatre as metaphor*'. The topic is the well-known phenomenon: 'Somebody is manipulating somebody else by drawing in strings'. In a theater, the strings are real and part of the puppet machinery, but they may also carry a symbolic meaning. In politics, the strings are often used satirically indicating contempt for power manipulations, but they may also be seen as an attempt to transfer assumed childishness associated with puppet theatre onto political power struggles. Thanks to *Jette Lund* for comments and contributions, pp 8 to 12.

The section *Puppets in Denmark* is relatively short and mainly concerned with plays I didn't manage to see, pp 13,14. However, our new chairman Martin is writing about *Svend E. Kristensen*'s new musical performance '*Crash*', p 15.

The section also mentions an UNIMA Denmark attempt to attract new persons into the pedagogical use of puppets, p 16.

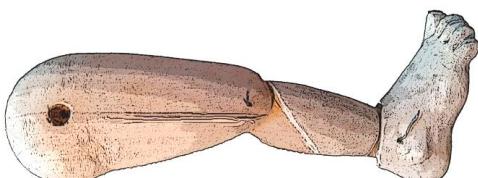
The *International section* provides material about the World Puppetry Day, March 21th (although no activity in that context is reported from Denmark,) pp 17 to 19.

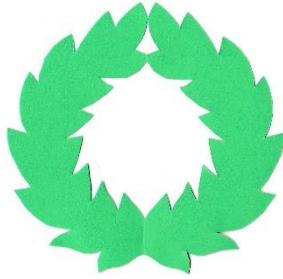
Information about the UNIMA Council meeting from 13th to 16th May in Bochum, Germany are given together with the program for the FIDENA puppet theater festival taking place at the area in the same period. Unfortunately, the two Danish Councilors cannot be present at the meeting. Hans Hartvich-Madsen died recently and Martin Rasmussen is prevented by the possibilities for strikes/lockouts in the Danish Public Labor system, pp 20 to 22.

Some of my wood carved figures are taking care of the page numbers, for details see p 23.

Minutes from the meeting in the board of UNIMA Denmark February 6th are found on pp 24-25, and the last 8 pages are taken up by an inventory over books and DVDs belonging to the Danish UNIMA center, pp 26-33.

Knud Brodersen

In Memoriam

Hans Hartvich-Madsen

– som fra 2002 til -17 var formand for UNIMA Danmark – er død d. 17 april 2018 på Tallinn Centralhospital, Estland, hvor han var indlagt pga. kredsløbsforstyrrelser.

Hans Hartvich blev født d. 8 april 1945 i København, hvor han voksede op og brugte et par år på universitetsstudier. Han var teaterinteresseret og arbejdede 1967 til -71 som regissør og teatertekniker på forskellige københavnske scener. Fra 1972 til 85 var han på Jytte Abildstrøms teater *Riddersalen*, hvor han også virkede som forfatter og instruktør. (Hans og Jytte fortalte fælles erindringer fra deres tid sammen ved et møde i Det Blå Hus i Roskilde i sommeren 2017.) Fra 1986 til 95 var han medstifter og leder af '*Københavneren*' (det nuværende Kalejdoskop) og fik erfaringer med teaterdrift.

I 1994 var han med til at stifte egnsteatret '*Thy Teater*' hvor han blev kunstnerisk leder og fra 2003 til -09 var teaterleder. Det resulterede bl.a. i en årlig teaterfestival '*Teater på kanten*'. Fra 1996 til 2000 stod han for dukkemageruddannelsen i Hanstholm. På skolen traf han Külli Palmsaar og i 2009 stiftede de deres '*First Hand Theater*', som sammen med andre medvirkende skabte '*Dukketeaterscenariet*'. En stor transportcontainer, der kunne åbnes op og blive til et område hvor børn kunne opleve, fremstille og eksperimentere med dukker af forskellige typer. Et eksempel på Hans' interesse for dukketeatrets didaktiske sider. Installationen turnerede nogle år i ind- og udlandet, og blev derefter oplagret. Senere er indholdet blevet spredt. Nogle rester befinner sig pt. stadig her i det Blå Hus.

2007 til 09 blev de kommunale tilskud beskåret og Thy teater restruktureret og flyttet. Hans måtte forlade teatret, undervisningen i Hanstholm, og privatboligen, en gård nær Østerild plantage.

Gården var desværre blevet næsten usælgelig pga. det nærliggende nybyggede statslige testcenter for store vindmøller. Det gav ham betydelige økonomiske tab.

Fra 2009 til -13 var Hans leder og underviser ved Scenekunstens Udviklingscenters afdeling for animation og dukketeater på Odsherreds Teaterskole. Mange elever fra Thy og senere fra Odsherred vil huske Hans som en inspirerende og vidende underviser. Samtidig var han dybt involveret i internordiske bestræbelser på indenfor UNIMAs rammer at skabe et fælles akademisk uddannelsessted for nordiske dukkespillere. Det lykkedes desværre ikke.

Fra 2014 opgav han arbejdet i Odsherred og sluttede sig til Külli Palmsaar i Estland, hvor de med deres '*First Hand Theater*' producerede og spillede turnerende dukkeforestillinger bygget over estiske folkeeventyr.

Hans havde et stort internationalt netværk, og han rejste gerne til festivaler og deltog i juryer til vurderinger af forestillinger især i tidligere østlande. Han har også skrevet flere foredrag om dukketeatret gennem tiderne.

I 2014 havde vi aftalt at Hans kunne bo hos mig i det Blå Hus i Roskilde når han arbejdede for UNIMA her i landet. Det medførte at UNIMA Centret og redaktionen af UNIMA-nyt kom til at ligge her, og at de fleste bestyrelsesmøder, samt generalforsamlinger og kurser i de følgende fire år fandt sted i det Blå Hus.

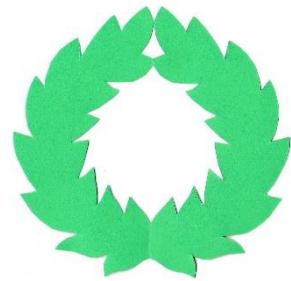
Hans og jeg oprettede foreningen RDFC til promovering af dukketeater i Roskilde og forsøgte også at supplere med en dukkespilleruddannelse her i byen. Det lykkedes ikke. Men Hans' og Külli's estiske forestilling '*Rehepaps verden*' var på besøg i det Blå Hus. Desværre nåede deres seneste forestilling ikke frem til os.

Det var altid inspirerende at få besøg af Hans, og at følge ham rundt i landet til festivaler og andre aktiviteter. Jeg kommer til at savne ham.

Familien, nok mest hans søn Nikolaj, arrangerede en mindefest for Hans i 'BestTellers', Krusågade 25, København V, d.10 maj. 30 - 40 mødte op, hovedsagelig folk der kendte Hans fra gamle dage i København og i Thy. Flere tidligere elever var tilstede.

Og arbejdet fortsætter . . .

In Memoriam

Birte Norst

som var en meget værdsat inspirator, leder af og dukkespiller på Marionetteatret i Kongens Have fra 1968 til 2012. Samme sted fandt hun sin mand Leif Norst, der var administrator på teatret.

Hun var 82, da hunsov fredeligt ind i deres hjem om natten d. 6 februar 2018 efter lang tids sygdom.

Bisættelsen fandt sted fra Holmens Kirkegårds Kapel på Østerbro d. 14. februar. En flok på et halvt hundrede mennesker var mødt frem til mindehøjtideligheden, de fleste med blomster, og mange med nuværende eller tidligere tilknytning til Marionetteatret.

Kapellet, en sort træbygning med mindelser om vikingestil, må være ny restaureret og er lyst, smukt og enkelt indvendig. En god ramme om forløbet, som Leif Norst selv havde tilrettelagt.

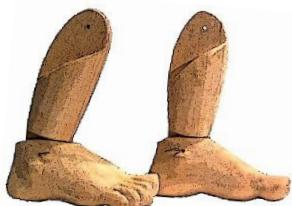
Sørgmodig og enkel musik som Beethovens 'Für Elise' og Poul Henningsens/ Kai Normann Andersens 'I dit korte liv' indrammede Leif Norst usentimentale beretning om Birtes sygdom med gentagne operationer, mange komplikationer og senest demens. Hans takkede Birte for tålmodighed og humør, og hospitalerne og andre der har hjulpet undervejs i det lange forløb.

Så fulgte oplæsning af nogle engelske tekster, og til sidst en udtryksfuld solosang ved kisten. Der var ingen kirkelige ritualer og de tilstedeværende sang ikke salmer.

Da kisten blev båret ud fulgte Lejf efter med et lille dukkehoved knuget i sin hånd. Dukkerne var stadig med.

Jeg har aldrig truffet Birte Norst, men jeg har haft fornøjelsen af at skære en lille træfigur til hende som UNIMA Danmark gav hende som UNIMA pris i 2012. Nu overgår den til Lejf som et minde om deres fælles indsats på Marionetteatret og UNIMA Danmarks værdsættelse heraf.

Knud Brodersen

Indkaldelse til Generalforsamling i UNIMA Danmark

Også i år finder generalforsamlingen sted i
Teatret i det Det Blå Hus, Bredgade 9, Roskilde
det bliver lørdag d. 15. september

Selve generalforsamlingen bliver om eftermiddagen fra kl. 14 til 17.

Der er spisning fra kl. 18 til 19
fulgt af foredrag m.m.

ved en repræsentant for Dansk Modelteatersammenslutning.

Herefter uformelt samvær.

Detaljer om dagsordenen vil blive rundsendt senere,

De traditionelle punkter er:

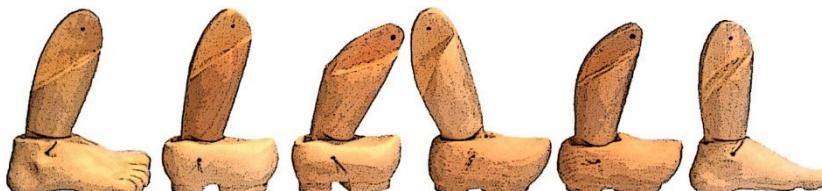
Valg af dirigent og referent
Formandens årsberetning
Rådsmedlemmernes årsberetning
Årsberetning fra diverse udvalg
Arbejdsprogram
Økonomi og godkendelse af regnskab
Fastsættelse af kontingent og godkendelse af budget
Valg af bestyrelse

Man kunne tilføje   Kontakter indad- og udadtil: (bladet, hjemmesiden etc.)

UNIMA Danmark befinder sig i en overgangsperiode med aftagende medlemstal og manglende økonomisk støtte til at varetage forpligtigelser der følger af at være en del af den internationale organisation UNIMA.

Der bør lægges vægt på at skaffe nye medlemmer til foreningen og at formidle brugen af dukker både til teaterbrug og i pædagogisk sammenhæng. Nye ideer til udadvendt virksomhed er velkomne. Det samme gælder arbejdskraft til erstatning for ældre kræfter der efterhånden falder fra.

Valg af nye medlemmer til bestyrelsen, herunder et nyt rådsmedlem, vil være et væsentligt punkt på den kommende generalforsamling, så vi håber på et godt fremmøde af medlemmer og også af folk udefra der kunne tænke sig at medvirke aktivt til foreningens arbejde.

Her kommer de gående. . . .

Artikel

Dukketeater som metafor?

Det Radikale Venstres leder, Morten Østergaard, skrev et 'brev' med overskrift '**Kære dansker**' der blev bragt som en helside i Politiken 5/2-2018. I brevet er Morten Østergaard, forståeligt nok, utilfreds med danskernes og det politiske systems længevarende og stadig mere skingre diskussion om flygtningestrømme, integration og fremmedfrygt:

"Jeg har kæmpet mod sevudnævnte "strammere" i dukketeatret på Christiansborg.

Jeg har spillet min rolle. Skældt ud på højrefløjen, når højrefløjen skældte ud på udlændingene.

Undervejs blev vi så optagede af hinanden, at menneskene forsvandt ud af ligningen.

Men nu er det **slut**. Jeg gider ikke mere... .”

I teksten optræder 'dukketeater' som metafor for diskusionerne på Christiansborg, men er dette rimeligt og forståeligt for udenforstående? For os der holder af kunstformen er det bestemt ikke raret at se den brugt i en sammenhæng, der for mange af os er negativ og stærkt ubehagelig.

Dukketeatret opfattes (uberettiget) af nogle som barnligt og primitivt. Og det er måske det der har foresvævet tekstdorfatteren når han bruger betegnelsen som billede på en rodet, konfliktfyldt og fastlåst politisk diskussion. En mere relalistisk metafor kunne have været: En gordisk knude, der venter på at en Alexander kommer og hugger den over, med alt hvad det implicerer af vold og ulykke. Men det er ikke konstruktivt og kun forståeligt hvis man kender til klassisk mytologi og historie.

Dukketeater og kropsteater er to hovedgrenre inden for teater. Dukkespilleren animerer (bevæger) små eller store menneske- og dyrelignende dukker eller abstrakte figurer, og kan selv være mørre eller mindre skjult.

I kropsteatert bruger skuespilleren sin egen krop og stemme til at skabe den sceniske figur, som så til gengæld er begrænset til normal menneskelig størrelse. Kropsteater har traditionelt været betragtet som 'finere' og noget der kræver lang tids uddannelse og træning. Nogle skuespillere ser da også ned på 'dukkeater', der anses som noget hvem som helst kan gå i gang med. Det knytter så an til om amatørteater a priori skal betragtes som mindre værd end professionelt.

Dukketeatret rummer af natur et stærkt element af verfremdung. Det gælder også andre genrer som opera og ballet, mens skuespil først i nyere tid er begyndt at anvender afstandsskabende effekter til at tydeliggøre et stykkets idé.

Diskussionen ovenfor og herunder knytter sig til Jette Lunds specialeafhandling:

Den fiktive virkelighed – og den virkelige fiktion. Elementer af dukketeatrets teori,
75 sider + bilag.. Institut for Kunsthistorie og Teatervidenskab, Københavns Universitet 1995.

I sin enkleste form kan dukketeater beskrives som: A spiller med B mens C ser på.

Her er A dukkespilleren, B dukken og C tilskueren, der ser på en 'virkelig fiktion': den levendegjort dukke, og fascineres heraf.

Men denne form er for simpel til at kunne repræsentere diskussionerne på Christiansborg:

Her må vi have mindst to dukker i spil: B1 og B2 som føres af spillerne A1 og A2 mens C (en eller flere personer ser på). Her kan der så opstå en mere eller mindre højlydt eller voldelig konflikt mellem A1 og A2 som C forundret eller fornøjet ser på. (I praksis kan B1 og B2 godt føres af en enkelt dukkespiller, som det f.eks. sker i klassisk Mester Jakel eller Kasper teater.)

Men Christiansborg har andre ritualer, her har man taletid:

Dukken B1 holder tale med dukkeføreren A1 skjult i talerstolen eller bagved tæppet/flaget der dækker bagvæggen.

Tilskuerne C1,2,3,4,... sidder nede i salen, hører skumlende på og gør notater. Langt om længe er B1 færdig og viger pladsen for næste taler B2 med tilhørende dukkefører A2, og sådan bliver det ved, mens tilskuerne C bliver siddende på deres pladser eller forsvinder ud af salen til en kop kaffe.

Hvis der er spørgetid, kan f.eks. tilskuer C4 stille spørgsmål i mikrofon fra sin plads i salen assisteret af en dukkefører A4 gemt under pulten.

Det bliver indviklet med så mange dukkeførere gemt rundt omkring, så det er ikke underligt at demokratiske parlamenter normalt består af 'rigtige' mennesker der agerer selv i et skuespil fra 'den fiktive virkelighed' (*i dette tilfælde ikke et gammeldags teaters tilstræbte sceniske naturalisme, men en tilstræbt demokratisk virkelighed*). Også i dette tilfælde er der mange hjælpere bagved, taleskrivere, embedsmænd, andre partimedlemmer, spindoktorer etc.

Dukkespilleren der fører sin dukke: manipulerer den, kan opfattes som en **metafor for udøvelse af magt**. 'Hjem trækker i trådene' spørger man og tænker på trådmariionetten hvor dukkespillerens vævne fingrer ved at trække i næsten usynlige snore får dukken til at gå, bevæge arme og hænder, dreje hovedet, og måske undertiden åbne og lukke munden og glippe med øjnene. (At dukken så somme tider gør noget dukkeføreren ikke havde forventet, er en anden sag.)

I politik er der mange der prøver at 'trække i tråde' for at få andre politikere til at makke ret: Det kan være partiformanden eller gruppeformanden der presser partiets menige folketingsmedlemmer. Eller det kan være et parti, der i en forhandlingssituation hvor det gælder om at kunne tælle til halvfems, lader sig presse af et andet parti til modydelser der ellers ikke ville være givet. Dansk Folkepartis evige insisteren på indvandringsstramninger er et klassisk eksempel.

Dukketeater med sine indbyggede verfremdungseffekter er eminent til at skildre politiske forhold på en satirisk humoristisk måde. Det er der mange historiske eksempler på: Handskedukker som Mester Jakel, Punch i England eller Guignol i Frankrig gør grin med øvrighedspersoner. Jarrys: Ubu Roi fra 1896 om en magtgud person er blevet opført i mange versioner. Dukketeater var et element i den spanske borgerkrig (Lorca m.flere). Både nazister og kommunister (mis)brugte teaterformen til påvirkning af befolkningen.

I marts/ april, altså en god måneds tid senere, kunne man så konstatere at **brug af dukketeater som metafor er smitsom**:

I Deadline på DR2 brugte Niels Krause Kjær dukkerne til at illustrerer det nylige italienske valg, og senere har Clement Kjersgaard i Debatten 8. marts forsøgt at bruge køllesvingende handskedukker som billede på konflikten mellem danske arbejdsgivere og arbejdstagere ved overenskomstforhandlinger

Jette Lund har venligst gennemset artiklen og nedenfor gengives uddrag fra hendes kommentarer. Hun har også leveret eksempler på satiriske avistegninger af ældre dato fra sin samling af sådanne:

Der tales meget om folkestyrets problemer for tiden.
Mester Jakel-samfundet ...

"I 2014 tegnede Roald Als Helle Thorning – og der giver metaforen en vis mening – men hvem er det, der forsøger at styre Thorning – (trækker i trådende der går ovenud af billedet) og som måske har mere held med sit forehavende end hun selv har med Als' lille dansker med klaphatten ?"

"Metaforen går jo langt tilbage – Platon bruger dukken som forklaringsmodel eller metafor i sit "hulebillede" og kirkefædrene følger den op. Men når dukkemetoren bruges i vor tid er det for det meste uigennemtænkt og forvrøvet.

Hele ideen er jo, at du – hvis du

forestiller dig selv som dukken – må affinde dig med at blive styret af en mere eller mindre usynlig "dukkespiller" – eller du må klippe snorene over og blive liggende hjælpeløs på gulvet – sådan som det vises i en lille sekvens vistnok fra Michael Meschke.

Forestiller du dig selv som dukkespilleren – hvem er det så, du har magt over – og vil kræet lystre? Vi, der har praktiske erfaringer med dukkespil ved jo af sørgelig erfaring, at ingen dukke altid vil hvad du vil. Og hvem styrer så dig – hvem lader du dig styre af ?

Der er altså mange spændende muligheder, men for det meste er det, som du siger det – bare et udtryk for at noget opfattes som ligegyldigt, kedeligt, ubrugeligt, nogen der skræpper op på et uforståeligt kaudervælsk, nogen, der taber hovedet – slår hinanden oven i hovedet – osv osv. Det passer så meget godt på oplevelsen af tidens folkestyre, men hvem er det, der styrer dukkerne? Hvem gemmer sig bag forhænget eller bag det dannebrogssflag som formandinden fik hængt op?

Det politiske dukketeater fungerer af én bestemt grund: Du kan ikke afgøre, om det er dukken eller dukkespilleren, der udtales sig. Når politiet kommer for at standse den ikke-tilladte tale, så kan dukkespilleren hævde, at det er dukken, der siger noget vrøvl, og dukkespilleren naturligvis blot lader dukken sige det, for at vise, hvor fåbeligt og forkert det er. Somme tider går det godt.

Og sådan er der så meget.

Det er svært at gøre rede for i en kort artikel, men du kan jo se på det. At A spiller (med) B mens C ser på er en enkel formel, og jeg kan godt lide din beskrivelse af hvad der sker, når man udvider det til 90 stemmer. Men som nævnt ovenfor komplicerer det af at B ikke altid vil, hvad A vil – og at C jo selv er dukkespiller – eller dukke – eller ..

Og i vores overenskomsttider skal vi passe på hvad vi går med på. Også her er der "huller" i metaforen. Hvis det er sådan Morten Østergaard har det – så må han jo gerne oplyse os andre om hvem der har sat ham i gang med øvelsen og hvorfor".

Jette Lund

Jette Lund nævner ituskårne tråde som et stærkt billede på at personen (dukken) dør, mister magt.

Det er et gennemgående tema i 'Strings' Anders Rønnow Klarlund danske dukkefilm fra 2005 om krig og kærlighed blandt trådmariionetter, ført af en større flok af dukkespillere fra ind- og udlandet, (og hvor det er instruktøren der bestemmer – og så pengene. For sådan en film er dyr).

På sin vis er det en standard fantasy historie om onde og gode der kæmper om magt i et ukendt land og i en udefineret fortid:

Den gamle konge begår selvmord i fortvivlelse over ikke at kunne rette op på konflikter han egne krige har medført. Han gør det ved at overskærer **snoren**, **livlinen** der holder ham oppe. Onde rådgivere fortæller sønnen, arvingen, der er under uddannelse som kriger, at det er et snigmord udført af folk fra arvejenden.

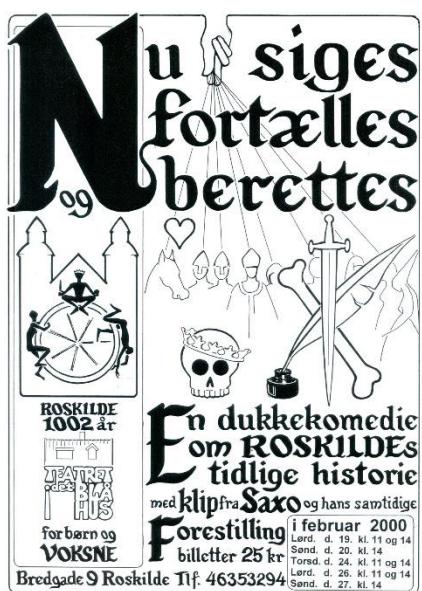
Prinsen, der har lige mistet en hånd under træningen, får 'transplanteret' en ny hånd fra en af slaverne der tjener som reservedelslager (en 'simpel sag' når der 'kun' er tale om marionetter). Han drager så ud i verden for at hævne sin far, men opdager det hverken er let eller simpelt. Efter mange forviklinger (marionetters tråde bliver let viklet sammen) lærer han, at trådene der holder ham og de andre dukker oppe ikke er styret oppefra, men at de hænger sammen og holdes oppe af gensidig kærlighed og sympati.

De onde og de professionelle er der imidlertid stadig og der bliver krig så overskårne **strenge** regner ned fra himmelen og alting forvandles til ødemark og døde dukker. Men, naturligvis, helten og hans tilkomne bliver reddet – og en lille fugl opdager den kan flyve *uden snore* – se det er et rigtigt eventyr.

Og politik er jo noget helt andet ?

Jeg har også selv produceret og – sammen med venner – spillet satirisk/filosofisk dukketeater for voksne og unge mennesker her i det Blå Hus i Roskilde. For dukkespil kan udmarket være bygget på gamle tekster og handle om gamle dage og stadig være aktuelt i dag:

I 1998 opførte Teatret i det Blå Hus 'Nu siges, fortælles og berettes' i anledning af 'Roskildes 1000 år', Stykket foregår i 1159 og handler om tidens trosforestillinger og stridigheder. Saxo insisterer på at berette om den politiske situation og om Sven, Knud og Valdemar, 'der alle ville konger i Danmark være'. Vi er i riddertiden, så de tre kongsemner er til hest med sværd og skjold (populært hos både børn og voksne).

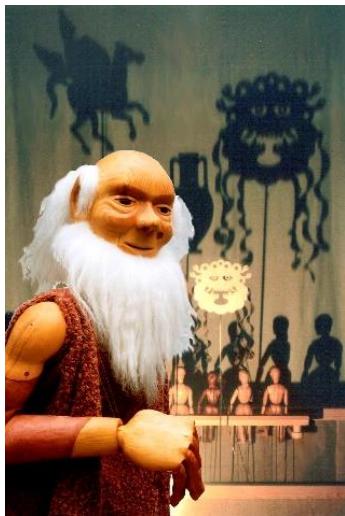
Man møder bl.a. bisp Absalon (inden han blev biskop), hans bror Esbern Snare, deres mor fra Inge og Valdemars tilkomme, den skønne prinsesse Sophie.

Dukkerne er af samme type som stadig bruges på Sicilien i de gamle spil om Charlemagne (Karl den store) og hans riddere.

De blev ført af fem synlige dukkespillere klædt ud som de tre norer, en middelalderlig nar og døden som knokkelmand.

Forestillingens plakat viser bl.a. Fortunas hjul, et middelalderligt symbol på at det går op og derefter ned her i verden, og foroven ses Guds hånd, der efter tidens tro styrer alt her i verden ved - som det ses - at trække i trådene.

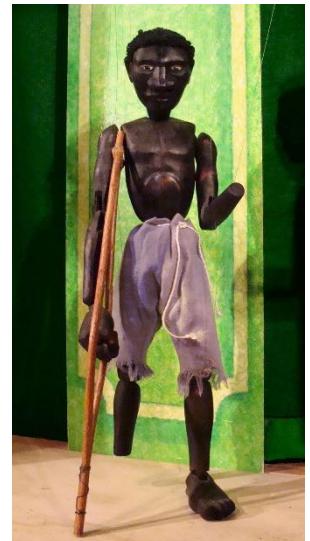
Det Blå Hus har også senere produceret dukkespil med filosofisk baggrund:

I 2004 spilledede vi '**Hulen**' efter tekster af Platon og Aristofanes. Sokrates (en stor trædukke og en stor satiriker) demonstrerer det berømte hulebillede som skyggespil på hulens væg for sin elev Glaukon og nogle små bundne træfigurer. Han diskuterer med sofister og med Athens borgere, der ender med at slå ham ihjel.

I 2011 og 13 spillede vi
1769, Historier fra Oplysningsstiden

med træmarionetter frit efter Voltairs 'Candid', Diderots 'Fatalisten Jacques og han herre' og Rousseaus 'Emile', hvor personerne gennem sære omskiftelser træffer hinanden i Candid's have et sted i Frankrig 20 år før den store revolution.

De tre forfattere havde sans for satire og for at skændes med hinanden. Talegaverne går igen hos deres personer. Candid fortæller om sin omflakken i verden og oplevelser med blandt andet tsunamien i Lissabon i 1755 og hvordan han i Sydamerika mødte en negerslave som havde mistet en hånd til sukermøllen og en fod som straf for flugtforsøg. *'For den pris spiser I sukker i Europa'*, siger Voltaire gennem slaven.

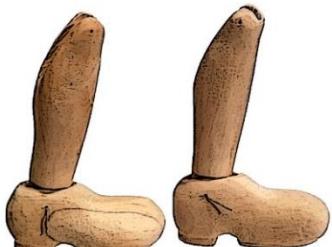

I øjeblikket har det Blå Hus et stykke om Nietzsche undervejs.

Arbejdstitlen er **Nietzsche husker**. Også han var en oprører med hang til at provokere, som til sidst blev berømt, men som også – delvis selvforskyldt – blev misbrugt og misfortolket.

Teksten foreligger, men om vi nogensinde når frem til at spille stykket er uvist. Dukkerne er imidlertid undervejs og bliver, som det fremgår, brugt som halvfabrikata til at passe sidenumrene i denne min sidste udgave som redaktør af UNIMA-nyt.

Knud Brodersen

*"Mig, Kasperl, og så min ko'n Gretel,
vi passer pensionatet i Sils Maria –*

*Og der kommer Fritzes ben – Professoren, som Gretel kalder ham.
Han gik altid lange ture:*

'Kun de tanker, man har gået sig til, er noget værd', sa'e han.'

Dukker i Danmark

Om at gå glip –

Teater Graenseloes havde udsendt en generøs mængde invitationer til venner og bekendte om at komme til premiere og se teatrets nye forestilling:

Love Me Tender

3. marts 2018 på Annemone Teatret.

Hans Hartvich fik også en invitation og ekspederede den videre til undertegnede som redaktør af UNIMA nyt. Desværre kunne jeg ikke den pågældende dag.

Jeg ville ellers gerne have set Katrine Karlsen i hendes nyeste stykke for unge mennesker.

Citeret fra teatrets foromtale:

Love me tender er en (k)ærlig, sjov, romantisk, og rå fortælling om den seksuelle debut og forestillinger om hvad der egentlig sker på de hvide lagner.

Forestillingen er tænkt som intimteater for én skoleklasse af gangen fra 13 år og opefter. Man kommer tæt på, kravler nærmest op i 'drømmesengen'.

Som 82årig hører jeg jo ikke ligefrem til målgruppen og ville måske blive helt genert! Jeg vælger derfor at gå glip af oplevelsen, men anbefaler forestillingen ud fra mit almene kendskab til Teater Graenseloes, og fra den meget positive omtale forestillingen får i Teateravisen. www.teateravisen.dk

En anden forestilling, jeg vælger at gå glip af, er *Bådteatrets* genopsætning af **Jernringen** som er bygget over belejringen af Leningrad sept. 1941 og Shostakovich' 7. symfoni. Jeg så den og anmeldte den i April 2015 nummeret af UNIMA-nyt. Her i 2018 spiller den så igen på båden fra d. 4. til 26. april. Forestillingen er bestemt værd at høre og gense, men jeg udsætter nu mit næste besøg i *Bådteatret* til premieren på 'Pinocchio' i november.

"Min bror, Røde Kasperl, ja, vi kalder ham bare Røde –
Han hjælper til, hugger brænde å så'nt
Og så gemmer han sig for gendarmerne.
Han er nemli' socialist! Å så er han glad i pi'er – "

"Professoren, han ka' skriv' –
Måske ku' han skriv' no'ed for organisationen?"

Sidste år gik jeg glip af Hamlet Scenens forestilling **Othello** der spillede på Kronborg 1. juli til 13. august. Idé og instruktion: Jacques Matthisen. Dukkerne var lavet af den litauiske skulptør Martynas Lukosius, der er knyttet til Teater 'Lele' i Vilnius.

Som billedet antyder er handlingen i Othello opfattet som foregående blandt et sæt skakbrikker (af samme farve). Jeg ville gerne have set dem i aksion, men ak, der var driftsproblemer med kystbanetoget. Senere fandt jeg forestillingen på dette link: <http://player.vimeo.com/video/254220350>

En lidt kølig sag hvor Shakespeares ord var pist væk og erstattet med lyde fra de to synlige dukkespillere. Zirligt og morsomt, men en tragedie ?

I de mere end fire år jeg har redigeret UNIMA-nyt, har jeg lagt vægt på at komme rundt og se i hvert fald et udvalg af dukketeaterforestillingerne der bliver opført her i landet. Det er blevet lidt tilfældigt hvad der er kommet med i bladet, og når det drejer sig om festivaler bliver det mere til en omtale af festivalen end af de enkelte forestillinger. Det er jeg blevet bebrejdet i enkelte tilfælde.

I 2017 så jeg *Aprifestivalen* i Sønderborg og *Festival of Wonder* i Silkeborg, men renoncerede på at dække *Festivalen på Bornholm* bl.a. fordi det i praksis kun ville være muligt for mig at se en mindre del af forestillingerne, der er spredt ud over hele øen. Helt rimeligt set ud fra lokalbefolkningens synspunkt, men prohibitivt for en gammel mand der ikke er på egne hjul.

Det bliver i stigende grad besværligt for mig at komme rundt, og jeg har mere eller mindre opgivet at tage til udlandet, hvor der ellers foregår mange relevante ting.

Bladet, i den form jeg har givet det, er tidsrøvende at redigere, og jeg har derfor meddelt UNIMA Danmarks bestyrelse at henværende nummer, UNIMA-nyt for Maj 2018, bliver det sidste med mig som redaktør. Jeg vil fortsat yde støtte hvor jeg kan, men agter fremover at koncentrere mig om hvad der måtte foregå i Roskilde og her i Teatret i det Blå Hus.

Når jeg opgiver redaktion **går jeg glip** af den ubetvivelige inspiration og fornøjelse det har været at skulle passe denne specielle UNIMA funktion.

Men det er jo også vigtigt **at kunne give slip** og helst i tide.

Jeg håber den kommende redaktør vil få tilsvarende udbytte af arbejdet.

Hvis bladet skal fortsætte, kan det måske være med et simplere layout, og forhåbentlig vil flere blandt UNIMAs medlemmer påtage sig at leverer tekster til bladet. Martin giver et godt eksempel med sin omtale af **Crash** på næste side.

Knud Brodersen

CRASH

Den 70 minutter lange forestilling blev opført på Edison Teatret 3.-24. marts ,

Den er produceret i samarbejde med Sew Flunk Fury Wit.

Komponist: Peter Kohlmetz Møller

Engelsk tekst: Neill Cardinal Furio

Koncept: Jesper Pedersen og Svend E. Kristensen
Instruktion Dukker og performer

Sang og performer: Regina Unnur Olafsdottir

Musikere: Rune Risager og Josefine Opsahl

Hvis man kunne se sit liv passere revy, netop som man blev flået ud af det, så ville det minde om det drømmeagtige land, som forestillingen CRASH udspiller sig i. To mennesker har tilsyneladende kørt galt i en bil og nu ser deres døde sjæle tilbage på de knuste stykker af både bil og tilværelse. En æstetisk eksplosion, der fylder sit publikum med billederne fra levede liv, der spejler sig i vores eget. Forestillingen er i sig selv et crash: mellem mand og kvinde, knust og hel bil, menneske og maskine, elektronisk og akustisk musik og to meget forskellige vokaler fra de to performere.

Et crash er normalt et udtryk for det uforsonlige møde mellem genstande, personer eller kulturer.

Det kunne være en meget rammende kommentar til den tid vi lever i. En tid hvor hårde sammenstød syntes at være normalen.

I forestillingen syntes tidsånden personificeret i to dukker som med råb og slag provokerer til den skæbnesvængre kollision.

I CRASH bliver sammenstødet til et formmæssigt udtryk der tvinger følelserne frem. Musikkens fyldige billeder slår også gnister imod det mere rå visuelle udtryk, der stod godt til Edison scenens forhistorie.

CRASHs slægtskab med forestillingen 'Støv' (af samme hold) virker stærkt, i hvert fald hvad angår den lidt dystopiske stemning og indfangning af de sidste øjeblikke mennesket har på jorden. Som to isolerede værker i en samling, meget unikt for dansk teaterkunst.

Undertegnede havde håbet på flere af Svend E. Kristensens udtryksfulde dukker, men lidt har også ret. Skynd dig ind og se forestillingen, der tager på turne landet over.

Martin K. A. Rasmussen

Formand UNIMA Danmark

Forestillingen spiller bl.a.

i Odense i perioden 19.-22. april 2018 og

i København på Folketeatret d. 1. og 2. juni under CPH STAGE 2018

UNIMA møde om:

Dukken som pædagogisk redskab

UNIMA Danmark (og den internationale organisation UNIMA: **UNion Internationale de la Marionnette**) er en forening der dækker et bredt felt af emner inden for brugen af dukker som kommunikationsmiddel over for børn, men også overfor et publikum i almindelighed. Det gøres ved at dukkespillere 'animerer' en eller flere dukker eller genstande så de fremstår interessante og levende for tilskuerne.

At være dukkespiller er noget man kan lære (sig) og som mange flere burde lære, hvad enten det er

- for selv (sammen med andre) at kunne spille dukketeater over for en samling tilskuere,
- for at få børn til at opleve glæden og udfordringerne ved selv at spille teater,
- eller for at bruge dukken som kontaktskabende mellemled til et eller nogle få børn, der måske har det svært.

Mange (ikke alle) danske dukketeatre er medlem af UNIMA Danmark, og foreningen har under den foregående formand forsøgt at sikre uddannelsesmuligheder for nye dukkespillere. Det har vist sig vanskeligt.

Pædagogisk brug af dukker har altid været en del af UNIMAs virksomhed.

Martin Rasmussen, foreningens nye formand, spiller selv teater, men er også professionel børnehavepædagog og bruger dukker i den sammenhæng.

Martin har skrevet Bachelor om emnet, og han demonstrerer og fortæller gerne om dukkernes muligheder.

Der vil i fremtiden blive lagt mere vægt på denne side af UNIMAs virksomhed

Et første møde om '*Dukke- og animationsteater brugt som pædagogisk værktøj*' fandt sted d. 30. april 2018 på Frederiksberg teater, Finsensvej 139,.

Beskedne 6 personer mødte op, men adskillige havde vist interesse uden at kunne komme. Forhåbentlig bliver der større opslutning fremover.

Følgende møder i serien bliver formodentlig samme steds og nok med mere vægt på praktiske øvelser.

Møderne bliver annonceret på facebook og på UNIMAs hjemmeside www.unima.dk. Man kan kontakte Martin på martin@unima.dk

Ved længere tids deltagelse bør man melde sig ind i foreningen UNIMA Danmark (100 kr/år for studerende, 300 kr for andre).

KBr.

Internationalt

World Puppetry Day March 21, 2018

Message from the [Secretary General:](#)

This year, UNIMA proposes collective action to disseminate World Puppetry Day festivities as widely as possible – to your theatres, at your festivals, cultural centers, museums, public places, and the like.

**Together
We Create
The Movement!**

I Frankrig i Charleville, er UNIMA International og Ecole Nationale Supérieure des Arts de la Marionnette, Musée de l'Ardenne og Maison de la Culture gået sammen med de to andre UNESCO affilierede organisationer: ASSITEJ (organisationen for børne- og ungdomsteater) og ITI (det internationale teater Institut) om at præsentere en hel uge med events, seminarer m.m.

Søger man på nettet kan man finde en del om hvad forskellige nationale UNIMA organisationer har lanceret. Her i landet har UNIMA Danmark (heller) ikke dette år arrangeret festligheder i anledning af World Puppetry Day, men til næste år, hvor UNIMA har 90 års jubilæum burde vi måske forsøge os med noget passende.

Sif Jessen Hymøller har imidlertid gjort mig opmærksom på et link til en artikel skrevet i anledning af sidste års World Puppetry Day: www.smithsonianmag.com/smart-news/puppets-puppeteers-importart-180962529/

Why Puppets (and Puppeteers) Are Still Important

Excerpts from an article by [Kat Eschner](#) in the Smithsonian Magazine from March 21, 2017:

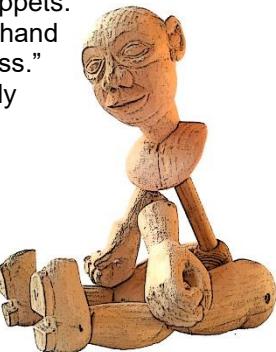
Today is World Puppetry Day, a day meant to celebrate puppeteers and the work they do.

Though in these jaded times, puppets are often seen in the public eye as children's entertainment, people of all ages have used and loved puppets for literally thousands of years. "All objects have a story to tell, but puppets are objects with rare power," writes puppet expert Steve Abrams. "They are objects made specifically to perform, like masks. So when we see them being still, in museums or elsewhere, questions arise, 'How did they move? What did they say? Why was this kind of puppet crafted and what role did it play?'

The person who knows those answers is the puppeteer, the person who performs with the puppet. Without a puppeteer, those questions go unanswered and puppets become a bit creepy.

Puppetry itself is a complicated field that combines performance and technical skill with craftsmanship and humor, Master puppeteer and puppet maker Bob Flanagan worked with Jim Henson and the Muppets: "A puppet's movements are a kind of expressive shorthand", he said; "even the slightest hand gesture, or a tilt of the head can speak volumes that actors or lines can't always get across."

The Smithsonian Institution has a large collection of puppets. Among them some early Jim Henson puppets from a local Washington, D.C. television show "Sam and Friends". The collection was recently supplemented with a gift of - among others - the famous Miss Piggy from later years.

**Message for
World Puppetry Day
UNIMA 2018**
by Werewere-Liking Gnepo

Werewere-Liking Gnepo was born on May 1st 1950 in Bondé in Cameroon. She has lived in the Ivory Coast since 1978. This multidisciplinary artist is author of around thirty published books: novels, theatre plays, essays, art books and poetry. She is a painter with exhibitions all around the world. She is also a dramaturg, innovative puppeteer and director of numerous total theatre performances ... and a rap singer...

She was a researcher in pedagogy at Abidjan University between 1979 and 1985. She has developed a training system inspired by African initiation rites; within this training, she acts as a 'star awakener'. This role has enabled her to support hundreds of young people in troubled circumstances to become successfully reintegrated within society; this led to her being awarded a 'City Heroes' prize in 2000. She set up the Ki-Yi Pan-African Foundation for Youth Training in Cultural Creation in 2001 and continues this work today. She has received several French, Belgian and Canadian prizes and awards. She is currently a permanent member of the Academies of Science and of African and Diasporic African Arts and Culture in the Ivory Coast.

Excerpts from

www.unima-usa.org/world-puppetry-day-2018

A sculptured head A painted figure
Is it human
Is it animal
Or even vegetable,
Made of roots or dead leaves
Is it mineral
Shaped straight from the mass of stone
Or from clay heavy with metals
Or is it just foam or rags...

It is or it represents a loved one
An Ancestor or a Guardian Spirit
But it could be a votive statue
A mask or a doll

What makes it a puppet is animation:
We wear a mask or carry a doll
We shake a jumping jack
We animate a puppet...

It can be a cane
An umbrella, a hand or a foot
As long as we can animate it
Give the illusion that it has its own life
A personality, a character,
A plan, a goal, its own destiny
A life it leads like all other beings
A life linked to its animator, its Creator:
A dialectical life, sometimes poignant,
More often comic and fantastic.

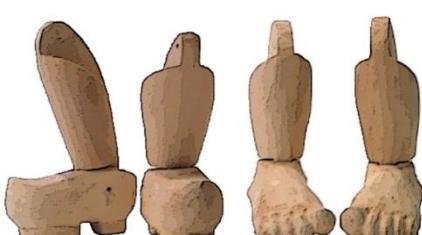
Here too, home, in Africa,
They are, they make the "Jesters"
They have a power of their own
A being power, a power to be
They are a gift, an inheritance
They are knowledge
From generation to generation
They are initiation
Before being playful
They are arts of epic times
Where speech becomes too closely watched
From now on requiring shields

To protect "the widows and the orphans"
These impulses of inventors and creators...
They offer the freedom to aspire
To those unexplored universes
Where techniques of making
And especially those of animation
Compete

Within those global manipulations
(Both genetic and technological)
And extract their share of the market
As well as an honorable and honorific place
To the extent of their own merit

Puppets of Africa
Coming into the public arena
Reveal their atypical story
Made of beauty and mystery
Of dreams and marvels

To be bequeathed to the perpetuation
Of pure childhood In the imagination of humanity
And, in this 2018 world celebration of puppetry art
I am especially proud and happy to have been chosen
To bring the Message of the Union Internationale de la Marionnette
In tribute to this art form that has not yet done
Revealing all the wealth of the human heritage
To the best consciousness of all humanity.
And I pray to all who have entrusted me with this noble mission
To, here, receive all my gratitude and respect.

Som led i forberedelserne til festlighederne i
anledning af:

90 ars jubilæet i 2019

udsendte Sekretariatet i Charleville-Mézières i begyndelsen af 2018 nedenstående meddelelse:

OPEN CALL TO YOUNG WRITERS

AGE 18-35 DEADLINE APRIL 15TH 2018

2019 marks the 90th Anniversary of the creation of UNIMA.

To honour this date, UNIMA is holding an open competition for young writers interested in authoring a script or concept for the puppet theatre that will be performed as part of the UNIMA 90th Anniversary celebrations.

UNIMA is in search of a special script/concept for the puppet theatre. This creation will be workshopped into four distinct productions to be performed in four separate geographical regions of the world: Africa, Asia-Pacific, Europe, and the Americas. They will also be played at the next UNIMA Congress in Bali (Indonesia) in 2020

Authors are asked to use as theme, subject matter, point of departure or inspiration for their the values that UNIMA has sought to uphold throughout its almost 90-years history: namely, international friendship and a spirit of openness and cooperation across borders, social, cultural and religious affiliations or partisan beliefs.

The foundation of UNIMA in 1929 took place a decade after the devastations of World War I in a spirit of reconstruction between a Frenchman, Paul Jeanne, and a Czech, Jindrich Vesely. Twenty-eight years later, in 1957 and again in Prague, the first post-World War II UNIMA Congress elected its Presidium: The German born Max Jacob was appointed UNIMA's president, and Sergei Obratzov (USSR) and Vittoro Podrecca (Italy) were his vice-presidents. Other members had also been involved in the war.

These foundational moments in UNIMA's history are open for your individual experimentation. The stories and themes they evoke can be adapted to any period and to any historical or fictional characters. Keep in mind that we also wish to promote UNIMA's core values as well as the puppetry art.

. The texts will be evaluated by an international Jury of experienced puppeteers, and the selected text or concept will be converted into puppet productions by puppetry schools from the four geographical regions.

The length of script or concept should not run to more than 40 minutes production time.

The text should be delivered in (one of) the official UNIMA languages (English, French, Spanish)

Scripts should be visual more than language based: In the universal language of puppetry.

The productions should have minimal technical and staging requirements.

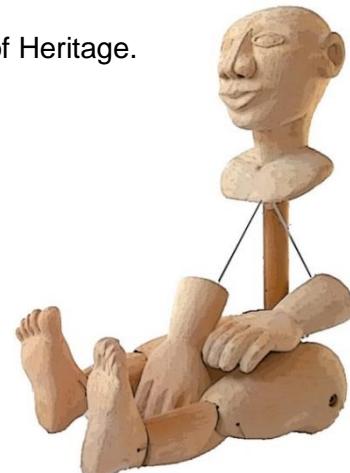
There is an award of 2000 euros for the selected author.

The competition is made possible thanks to the support of the French Ministry of Culture within the framework of the European Year of Heritage.

Secrétariat Général de l'UNIMA
Cours Aristide Briand – BP 402 08107 Charleville-Mézières – France

Når UNIMA Danmark medlemmer læser dette
er det for sent til at blande sig.
Men måske kunne det inspirerer til andre former for aktivitet ?

Knud Brodersen

Information about UNIMA International Council meeting in Bochum in 2018:

Dear friends,

1. marts 2018

The **UNIMA Council** will meet in the German city of Bochum on May 13th, 14th, 15th and 16th. As you know, this is important for our Association since the Council and the Congress are the times when we see each other and can exchange opinions, ideas, proposals, etc. to contribute to the life of our association.

This time, we have planned a slightly different program than usually in order to have more time to deepen the issues of interest. We must not forget that next year we will celebrate the 90th anniversary of our association, an opportunity that merit our best efforts to celebrate it as it deserves.

Here is what we have planned for these days :

Agenda of the UNIMA's Council 13, 14, 15 and 16 of May 2018 – Bochum

Day 1 – Sunday, May 13th 2018

9:00 - 13:30 Welcome speech of the Unima President/Report of the General Secretary /Report of the Treasurer/Approvalation of the Congress of Tolosa synthesis

15:00 – 17:30 Meeting of commissions, no simultaneous translations available

Day 2 – Monday, May 14th 2018

9:00 - 13:30 Report of the commissions   **15:00 - 18:00** Report of the National Centers

Day 3 – Tuesday, May 15th 2018

9:00 - 17:30 Change of Rules of Procedure /Info about preparation of next Congress (Indonesia) /Committee of Election /Projects 2018 – 2020   **15:00 – 17:30** Discussion about the projects

Day 4 – Wednesday, May 16th 2018

9:00 to 13:30 Budgetary framework 2019 – 2020 /Various questions / Open discussion

Between the 16 and the 20 of April, we will send you the Report of Activities 2016-2017, Financial Report 2016-2017, Budget 2018, Amendment Proposal of the Internal Rules, and other necessary documents for the Council.

I remind you that, before March 18th, you must download **the report of your National Center**.

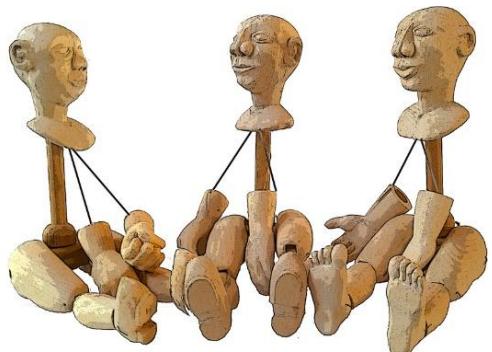
The friends of the FIDENA Festival who are celebrating their 60th birthday this year and UNIMA Germany are ready to welcome us with enthusiasm.

Because together we create the movement, we are waiting for you very soon in Bochum to continue to create this MOVEMENT!!!

PUPPETRY, the ELEVENTH ART!!!

Idoya Otegui, General Secretary

Dukkemøde. . .

The UNIMA family meets in Bochum!

The UNIMA council meeting in 2018 is hosted by the FIDENA.

The meeting takes place from Sunday, 13th until Wednesday 16th during festival FIDENA (May 9th - 18th). at RuhrCongress Stadionring 20 44791 Bochum Germany

Fee: 475 € registration after April 1st 2018 (~3500 kr)

The Congress fee includes all Conference documents, simultaneous translation in German, English, French and Spanish, four coffee breaks and four lunches, tickets for five selected evening shows of festival FIDENA (12th-16th), free entrance to the festival center with late night shows, welcome and farewell party.

Each day from 12th to 16th we will visit one evening performance of festival Fidena. The festival takes place in Bochum, but also in the neighbor cities Essen, Herne and Hattingen

Invited shows and artists:

"PUNCH" world premiere, Stefanie Oberhoff (Germany), Snuff Puppets (Australia) and friends	(Open air)
"Jake & Pete's Big Reconciliation Attempt for the Disputes from the Past" without words, Jakob Ampe & Pieter Ampe (Belgium)	(Two brothers replay the games of their youth)
"Un secret de rue" German version, Alain Lecucq and Narguess Majd (France)	(paper theatre, women in Teheran)
"Le petit théâtre du bout du monde. Opus 1" without words, Ezéquiel Garcia Romeu (France)	
"Babylon" Neville Tranter (Netherlands), in English	(Tranter with a new play)
"Bomba Mix" Alfredo Zinola (Italia) (for children)	(What if?)
"The Ventriloquist Convention" English version Gisèle Vienne, Puppentheater Halle (France/Germany)	(surrealistic)
"Arde brillante en los bosques de la noche", Mariano Pensotti (Argentina), Spanish with English and German subtitles	
"Carbon" world premiere, without words, Cie Freaks und Fremde (Germany)	(Coal mining coming to an end)
"The crocodile chant" Teatro Distinto (Italia), without words for children	
"Coulrophobia" Pickled Image (United Kingdom), in English	(Two clowns and a dominating clown puppet)
"Besuchszeit vorbei" Theater Junge Generation Dresden (Germany), director: Ariel Doron (Israel)	(early performance)
"Sorry Boys" Marta Cuscuna (Italia), Italian with German subtitles	(a dozen doll's heads, and a true story)
"Orlando Furioso" Opera dei Pupi Mimmo Cuticchio (Italia)	(classic Sicilian 'Opera dei Pupi')
"Whispers" Cie. Mossoux-Bonté (Belgium) without words	
"23 viewpoints about conflict" Worst Case Scenario (Israel) English	(young peoples life in Jerusalem)
Ainsley Henderson (United Kingdom, Scotland) English	
"Things easily forgotten" Xavi Bobes (Spain) without words	(poetic object theater)
"The homes of Latung LaLa" David Ymbernon (Spain) English	(A family and their guests prepares a show)

The Ruhr region was formed by the coal and steel industries and is currently going through a structural transformation, making it one of the most dynamic regions in Europe. About 5.3 million people live in the Ruhr, the third-most-populous metropolitan region in Western Europe after London and Paris.

The Ruhr region is famous for its industrial architecture. "Zollverein" in Essen and "Jahrhunderthalle" in Bochum. Both huge industrial monuments nowadays host theatre, festivals, concerts and museums. There is also a "German Mining Museum" in Bochum

Som det fremgår, er der meget at se og opleve i løbet af Fidena festivalen også ud over selve Rådsmødets fire dage og mulighederne for samtaler med andre landes UNIMA medlemmer.

UNIMA Danmark kan vælge to danske rådsmedlemmer med stemmeret ved UNIMA International's Council eller Congress møder, som finder sted rundt i verden skiftevis hver fjerde år. I år er der således rådsmøde i Bochum i Tyskland.

Tilmeldingsafgiften er på ca. 3500 kr. hvortil kommer rejse og ophold så den samlede udgift bliver op mod 10 000 kr. selv for et nærliggende område som Ruhr.

UNIMA Danmark er en fattig forening der ikke (længere) modtager systematisk støtte, men lever af medlemskontingenter, af størrelsesordenen 20 000 kr./år. Det kan ikke dække rejseudgifter i noget væsentligt omfang, så vi har som oftest nøjedes med at sende et rådsmedlem eller undertiden slet ingen til rådsmøderne eller kongressen. Det er ikke tilfredsstillende, da drejer sig om Danmarks kontakt til en internationale kulturel organisation affiliert UNESCO. (Oven i købet den længstlevende af slagsen: international UNIMA har 90 års jubilæum i 2019).

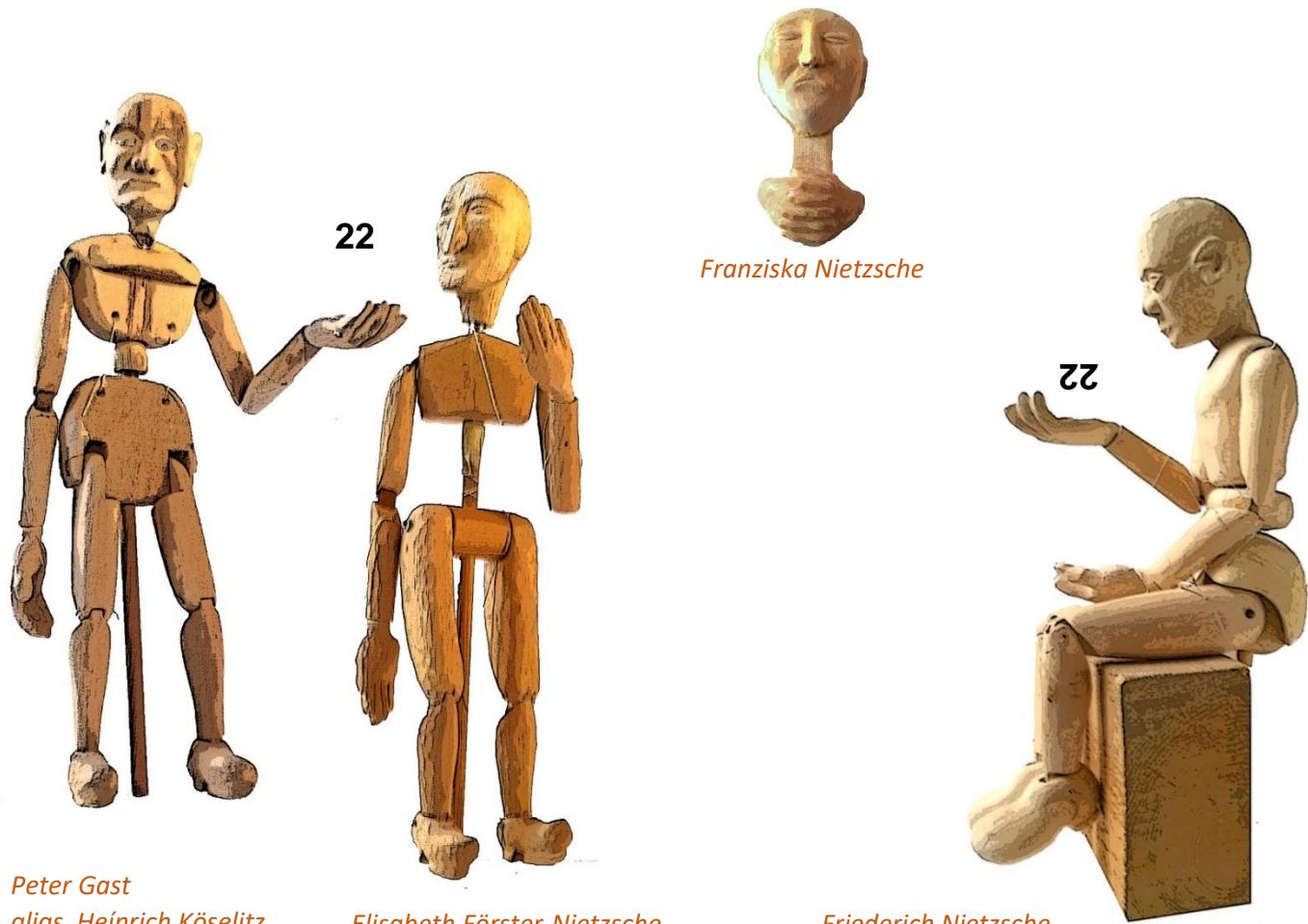
Som oplyst døde vores mangeårige formand og rådsmedlem Hans Hartvich-Madsen i april i år.

UNIMA Danmarks nye formand Martin Rasmussen forsøgte at rejse penge til at deltage i Rådsmødet, så han kan gøre sig bekendt med det internationale system. Det blev dog stillet i bero, delvis pga. risikoen for strejke/ lockout her i landet i samme periode. Martin er som fagforeningsmedlem og tillidsmand også forpligtiget i denne sammenhæng.

Ud over at gå glip af muligheder for at pleje UNIMA Danmarks internationale forbindelser, kunne manglen på danske repræsentanter i Bochum muligvis betyde at vi gik glip af det skriftlige materiale udarbejdet til brug for rådsmødet. Den 7. maj er dette materiale imidlertid gjort frit tilgængeligt på: www.unima.org/en/councils/bochum-2018/documents/

Selve rådsmødet vil blive søgt streamet på www.facebook.com/unima.international

K.Br.

Teknikaliteter m.m.

I UNIMA-nyt fra december 2014 oprådte tre nødtørftigt påklædte nisser som nummermænd med nisseehue og hver deres solide sæt træben. I dette maj nummer er de tilbage, nu uden nisseehue, men med hoveder og hænder. Når de er færdige bliver de til en slags handskedukker, som en gang i fremtiden kommer til at repræsentere 'folket' i en dukkeforestilling med titlen '*Nietzsche husker*'. En meget voksne forestilling om Nietzsches tanker, liv og omgivelser.

Men den sygdomsplagede og stridbare filosof ville ikke have overlevet længe (1844 til 1900), om ikke andre havde taget vare på ham og sørget for mad og husly. Det gør så (blandt andre) Kasperl, og hans kone Gretel, og hans bror Røde Kasperl, en slags tidlig socialist. Man møder også Nietzsches mor Franziska Nietzsche (som spøgelse), søsteren Elizabeth (ikke spor sympatisk), Peter Gast (både og), Poul Ree (en medbejler) og den skønne Lou Salome. Hertil diverse metafysiske skikkeler, så som Mefistofeles og en hund.

De fleste af personerne – i halvfærdig tilstand – tager vare på sidenumre i denne, min sidste udgave af UNIMA-nyt. Som det fremgår af nogle af billederne er der tale om stangdukker styret nedefra.

Dialogen – høj grad bygget på Nietzsche tekster – er stort set færdig. De fleste af dukkerne er også godt på vej, de mangler at males og få tøj på i tidens stil. Scenografien bliver en simultanscene, bygget op omkring pensionatet i Sils Maria ved Silverplanasøen i de sydlige Alper, og Villa Silberblick i Weimar, hvor Nietzsche var 'udstillet' gennem sine sidste år: Søsteren havde opdaget, at der var penge i ham.

Nu, jeg har frasagt mig redaktionen af UNIMA-nyt, bliver der forhåbentlig tid til at gøre dukkerne og opsætningen færdigt. Stykket vil så måske komme til at spille her i Teatret i det Blå Hus, i 2019 er nok for optimistisk, men måske i 2020.

Jeg håber kræfterne slår til og at mine tidligere medvirkende fortsat vil være med. Vi gør det jo for fornøjelsen og ikke for at tjene på det. Vi er amatørdukkespillere, det er lidt lige som Nietzsche der jo på sin vis var amatørfilosof. Sådan må det være, når man beskæftiger sig med noget ud over dagen og vejen.

Knud Brodersen

Omkring Bestyrelsen

Referat af UNIMA Danmark Bestyrelsesmøde d. 6/2 2018

Mødet blev afholdt i Martins lejlighed i Vanløse.

Fremmødte: Knud, Hans, Rikke, Sune, Martin

Dagsorden

1. Valg af referent og ordstyrer
2. Unima bladets fremtid
3. Medlemsmøder 2018
4. Kurser 2018
5. Unima forsamling i Bochum
6. April festival
7. Evt

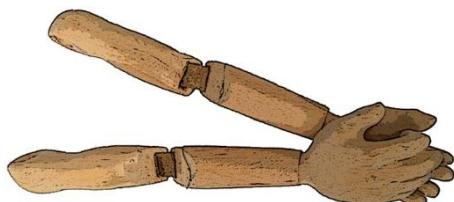
Ad 1. Referent: Rikke. Dirigent: Sune

Ad 2. Knud fortsætter som redaktør på vores blad UNIMA-nyt til og med maj-nummeret 2018. Derefter skal en ny redaktør overtage. Bestyrelsen besluttede at annoncere efter en frivillig, dels via UNIMA-netværk og dels via portaler som www.frivilligjob.dk Martin skriver annonce til maj-nummeret af UNIMA-Nyt, kontakter personer i vores netværk samt lægger en annonce på jobportal(er) for frivillige. Måske kunne redaktørposten f.eks. være interessant for en teaterstuderende eller en nyuddannet indenfor teatervideneskab, kommunikation eller lignende, som ønsker redaktørerfaring og som har en interesse for teater.

En ny redaktør vil få indflydelse på bladets fremtidige form, som forventes at være anderledes end den nuværende. Bestyrelsen drøftede blogformat, digitalt nyhedsbrev og publicering på Facebook. Den hidtidige form har krævet et stort arbejde fra Knuds side, både hvad angår frekvens, indholdsproduktion, redigering og opsætning.

Ad 3. For at få mere aktivitet i foreningen, foreslår Martin og Rikke et nyt koncept med kvartalsvise medlemsmøder, som kan indeholde både teoretiske oplæg og leg og øvelser med dukker. I første omgang vil fokus være på emnet "Dukken som pædagogisk værktøj". Møderne annonceres på seminarier og kunstskoler i København. Der skal laves en plakat med opslag. Rikke skriver en tekst, Knud finder et billede. Martin undersøger, om vi evt. kan få en aftale med Frederiksberg Teater om lokale. Rikke og Martin finder en dato for første møde.

Ad 4. Der foreslås 1-2 kurser i 2018, hvoraf det første kommer til at ligge i forbindelse med generalforsamlingen, som forventes afholdt medio september. Der blev drøftet forskellige forslag til indhold: papirteater, skyggeteater, dukkefremstilling. Martin undersøger i første omgang en mulig underviser til første kursus. Generalforsamling (og evt. også kursus, hvis aftale er på plads) annonceres i maj-nummeret af UNIMA-Nyt.

Ad 5. Martin planlægger at deltage i internationale UNIMA's rådsmøde og FIDENA dukketeaterfestivalen, som afholdes i Bochum i Tyskland i maj 2018: <https://www.unima.org/en/next-unimas-council-in-may-2018-in-bochum/> Rådsmøderne kommer bl.a. til at omhandle generalforsamlingen på Bali, som finder sted i 2020.

Ad 6. Der er ikke umiddelbart nogen repræsentanter fra UNIMA Danmarks bestyrelse, som planlægger at deltage i Aprilfestival i år. Festivalen afholdes i Syddjurs Kommune d. 15-22 april: <http://www.aprilfestival.dk>

Ad 7. EVT. Hans kommer ikke til at kunne være til stede ved alle bestyrelsesmøder fremover. Vi drøftede evt. deltagelse via Skype.

- Sune informerede om, at der lige nu står 6000 kr. på vores konto i UNIMA Danmark.
- Knud og Hans informerede om, at der skulle afholdes generalforsamling i Roskilde Dukke- og Figurteater Center, RDFC, d. 7/2 2018.

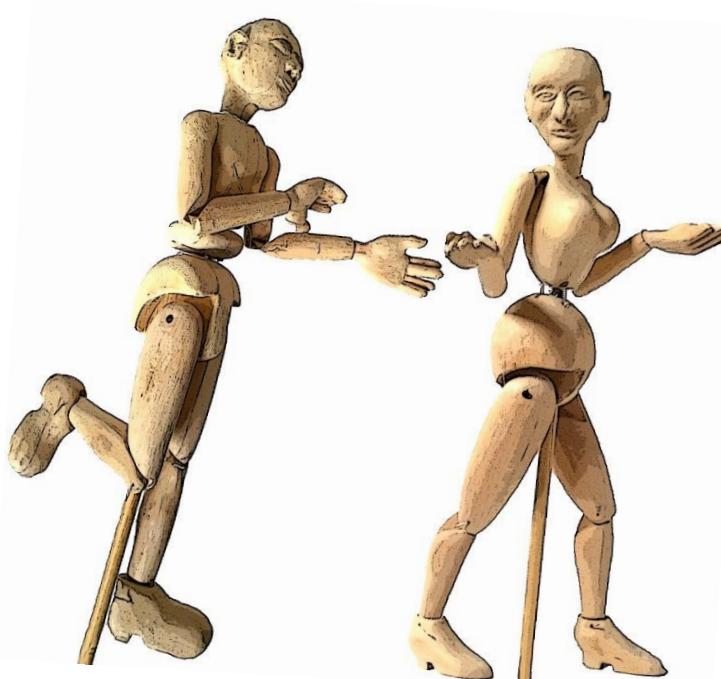
Rikke Ellegård Hansen

Kommentarer pr. 29. april 2018:

- Ad 2 Der er endnu ikke fundet en ny redaktør.
Ad 3 Det første 'medlemsmøde' har fundet sted
Ad 4 Martin arbejder på at finde en kursusholder til generalforsamlingen
Ad 5 Der bliver ingen dansk deltagelse i UNIMA rådsmødet i Bochum.
Ad 6 Og næppe heller i Aprilfestivalen på Syddjurs.
Ad 7 At Hans er død, understreger at UNIMA Danmark i øjeblikket befinner sig i en overgangsfase. Medlemmerne opfordres til at slutte op om foreningen og at møde op på den kommende generalforsamling i september måned.

Fra Roskilde kan oplyses at foreningen RDFC sandsynligvis indstiller sin virksomhed til januar, men det Blå Hus er her stadig.

K.Br.

Bøger og DVD'er tilhørende UNIMA Danmark

Pt. i Dansk UNIMA Center, Det Blå Hus, Bredgade 9, 4000 Roskilde Tlf. 4635 3294

Mange af bøgerne er tilkommet som gaver til UNIMA Danmarks formand eller er indkøbt på festivaler rundt omkring i verden. I listen nedenfor er det valgt at gruppere bøgerne efter oprindelsesland og dermed i nogen grad efter sprog. Samlingen kan forekomme tilfældig, men den bærer i hvert fald præg af at **UNIMA Danmark** er en del af internationalt **UNIMA**, med hovedsæde i Frankrig og kontakter over hele verden. Hovedvægten i samlingen er på 'voksen' figurteater og historie, men der er også en del om dukketeater m.m. for børn.

Ud over bøgerne og nogle DVD'er opbevares der også en del **dukketeatertidsskrifter på papir**. Denne samling er beskrevet på side 11 i UNIMA-nyt for Maj 2016 med tilføjelser side 18-20 i nummeret fra Maj 2017.

Samlingen er i principippet tilgængelig for alle UNIMA medlemmer, men i de forløbne 4 år har der ikke været megen interesse for den. Samlingens fremtid bør overvejes. Jeg har suppleret med en del af mine egne bøger (mærket KBr).

Signaturer for bøgernes omtrentlige emneområder: *Børneteater Congress Festival Historie
Museumsamling Pædagogik Skyggeteater Teater Teori Txst Uddannelse Værksted Ästetik*

Dansk:

'Med Liv og Lyst' Det Lille Teater gennem 50 år	2016	pp. 50	T
Jubilæumsfestschrift med repertoireliste, billeder og plakater gennem årene. se også www.detlilleteater.dk			
Redaktion Jan Helmer-Petersen, Eva-Marie Møller, Klaus Simonsen og Trine Visbech.			
'Festival of Wonder through the Photographer's Eyes'	pp. 76	ISBN 978-87-998874-0-8	F
Photos from the Silkeborg Festival mostly from 2015 and some back to 2007 by Peter Birk			KBr
'Strings' En film af Anders Rønnov Klarlund som DVD	2005	1 time og 28 minutter	dvd
Se Filminstituttets Dansk Nationalfilmografi Astrid Kjær Jensen og Sofie Krog var med som dukkespillere			KBr
'Liturgiens åndedræt' Ph d afhandling af Tena Mose Riger ,	2016	pp 107	P
Afdelingen for teologi, Aarhus Universitet			
'Learning through Animation Theatre'	pp. 105	ISBN 87-7613-065-7	P
Ida Hamre Udgivet af UNIMA Danmark 2004 med støtte fra kulturministeriet			
'Formidling af Animationsteater i Pædagoguddannelsen'	pp 21 samt 11 sider bilag	2001	P
Hanne Kusk vejleder Ida Hamre, Studieretning: Cand Pæd. i billedkunst med særligt henblik på drama.			
'Marionet og Menneske'			
Animationsteater Billedteater Om teaterformens teori og praksis			Tt
Ida Hamre 1. oplag 1997 Forlaget Drama 2. oplag 2003		pp. 176 ISBN 87-989616-0-8	
Udgivet med støtte fra legat tilknyttet Danmarks Lærerhøjskole			
'Den fiktive virkelighed – og den virkelige fiktion' Elementer til dukketeatrets teori			Tt
Jette Lund Specialeafhandling, februar 1995	75 sider tekst med 21 sider noter og 8 sider bilag.		
Københavns Universitet Institut for Kunsthistorie og Teatervideneskab.			
'Dukketeatret i Danmark'			
Sven-Erik Olsen 1993 pp. 79	Victor Nielsen tryk A/S	ISBN 87-87158-00-0	TH
Papirteatrets historie og praksis i Danmark. Købt på festival i Viby 2017.			KBr
'En Dukkes Erindringer' Handlingen finder sted en karnevalsnat i året 1...	1989	pp 32	Tx
Teaterværkstedet Den Blå Hest Gruppearbejde baseret på idé af Aleksander Jochwed.	Program,		KBr

Norsk:

Agnar Mykle Scenedramatiske tekster redigeret af Anne Helgesen. B Tx
KBR
'Hjemme hos Smørbukk /Robin Hood /Doktor Faustus og djævlene /Ali Baba og de førti røverer' m.flere
Bind 5 i serien Drama for barn – teatrets sjel. pp. 460 Vidar forlaget **2015** ISBN 978-82-7990-281-2

'Med liv og sjæl' Lærebok i figurteater www.levendedukker.com U

Knut Alfsen Orkana forlag AS Stamsund, 8340 Norge **2012** pp. 205 ISBN 978-82-8104-200-1

Systematisk gennemgang af praksis og begreber i animationsteater samt administration og omtale af sådanne forestillinger. Oplæg til øvelser og opgaver.

'Figurteatret i Nordland 1991-2011' T H

Jubilæums skrift. Producent: Figurteatret i Nordland (beliggenhed: Vestvågøy kommune, Lofoten)
Trykk: Merkurtrykk Orkanaforlag as, 8340 Stamsund **2011** pp. 108. ISBN 978-82-8104-091-05
Om teaterværkstedets oprettelse, lokale og internationale samarbejde, og mere end 100 forestillinger .

'Figurteatrets historie' Europeisk teaterhistorie fra en annen kant H

Anne Helgesen Antikken, Middelalderen, Renæssance og barok, Markedsteatre i Paris, Oplysningstiden, Arbejdernes bøndernes og børnenes teater, Romantikken, Modernismen, Figurspil som fag og levevej.
Tell forlag **1999** ISBN 82-7522-152-8 pp. 226

'Ibsen og figurteatret, Figurteatret og Ibsen'

Redaktør **Anne Helgesen** H
Udgivet af Norsk UNIMA Tryk: Zoom Grafisk, Drammen **2006** pp 136 ISBN 82-994707-1-4
Anne Helgesen skriver om hvad man ved kender til Ibsens forhold til dukketeater, og forskellige forfattere beskriver norske dukketeatrets brug af Ibsen-figurer i deres forestillinger.

'Animationen – Figurteatrets velsignelse og forbudelse' Norsk figurteaterhistorie H

Anne Margrethe Helgesen Dr. Art avhandling I teatervidenskab pp. 462 samt 70 sider illustrationer
Institut for Musikk og Teater Det historisk-filosofiske fakultet Universitet i Oslo **2003** ISSN 0806-ISS3222

Svensk:

'En stor liten teater' 30 år med Dockteatern Tittut' B H

Margareta Sörensen Dockteatern Tittut och Carlsons Bokförlag, Stockholm **2008**
om et svensk børneteater på højt plan.

'Den vilda bebin och mamman' DVD med eksempel på spillestilen **2009**

Dockteatern i Sverige i dag teatre, spillere, dukkemagere, marionettmuseet, adresser T H
Brochure for UNIMA Sverige, redaktion **Margareta Lindgren & Margareta Sörenson**

'I begynnelsen spelade vi gudarna' Det asiatiske dockteatern och dess symbolspråk M

Birgitta Robinger, Claes Corlin Göteborg **1994**

'... är bara ryck på trader / ...are but tugs on strings' Marionetteatern under 40 år T H

Redaktör **Margareta Sörensen** pp. 231 Stockholmia Förlag, Stockholm **1998**

'En estetik för dockteater' T AE

Michael Meschke med Margaret Sörenson Carlson Bokförlag, Stockholm **1989** pp.160

'Marionetten som Avantgardist' Kring Marionetteatern i Stockholm T H

Sverker R. Ek, Lennart Forslund pp. 144 Umeå **1984** Acta Universitatis Umenensis
Primært om Michael Meschke. Indeholder forestillingslister for Marionetteatern

'Berätta med dockor' Idéer till dockspel bland barn B

Staffan och Enid Björklund pp. 96 LIBER ISBN 91-40-71863-8

England / Scotland:

'The Mask, A Periodical Performance by Edvard Gordon Craig'

H E Tt

Olga Taxidou University of Edinburg First published **1998** this edition **2013** by Routledge
The Mask: The Periodical as a Work of Art. *The Mask and Late Nineteen-century Aesthetics.*
 The Periodical as a Manifesto, Orient and Orientalism, A Mask for the Commedia dell'Arte,
 'Gentlemen, the Marionette', Masks! Masks! Masks!: pp. 200 ISBN 978-9-057-55046-1

'SHARMANKA Kinetic Theater' The art of Eduard Bersudsky originated in Russia, men endte i Scotland. Museet i Glasgow åbnede 1999. Mange af hans imponerende kinetiske skulpturer kan ses i museet, men nogle er andetsteds, også i København. 64 siders biography og museumskatalog.

M

SHARMANKA kinetic theater video catalog DVD 79 minutter

dvd

Animations, a review of puppetry and related theatre Omtaler, udland, teknik
 Puppet Centre Trust, Lavender Hill, SW11 5TN London. februar/march 1997

T

Tysk:

Die Welt des Puppenteaters im Museum Ein Begleitbuch

2012

Redaktion Marcus Dorner pp. 95 ISBN 978-3-9350-11-84-6

M

Udgiver: Museum für Puppentheaterkultur der Stadt Bad Kreuznach

Verlag Puppen & Masken Hüffelsheimer Str 5. D – 55545 Bad Kreuznach www.stad-bad-kreuznach.de/puk
 Om huset og PUK samlingens historie, den permanente samling, gammel og ny dukketeaterkultur i Rheinland-Pfalz, og i andre tyske landsdele. Prof. Albrecht Rosers marionetter. Samlingen har eksempler fra hele verden: bl.a. stangmarionetter fra sicilianske ridder-forestillinger, tyrkiske Karagös skyggefigurer, figurer fra Orienten. Liste over særudstillinger 2005-2013.

'Im Reich der Schatten' Chinesisches Schattentheater trifft Peking-Oper Katalog **2012** pp 82
 Theater Figuren Museum Lübeck ISBN 978-3-935011-86-0

M

'Theater der Nacht' 10 Jahre

T

Redaktion: Carola Gottschalk m. flere. Udgiver: Theater der Nacht e.V. Obere Strasse 1, 37154 Northeim.
 pp. 84 **2011** Festskrift i anledning af teatrets første 10 år om teaterhusets historie, konstruktion og udseende. Om stifteren Ruth Brockhausen, kunstneriske leder Heiko Brockhausen, og andre der bidrager til teatret, samt en kronologisk omtale af forestillinger fra 2001 til 2011.

'Pinocchio naseweis, lustig, weltberümt'

pp. 176 2011

H Tx

Ingrid Ramm-Bonwitt Genfortælling af historien om Pinocchio illustreret med tegninger fra mangfoldige udgivelser. Ikke nødvendigvis en god idé (de gamle tegninger holder sig bedst). Ingen teater-Pinocchiodukker. Puppen & Masken Wilfried Nold Eppsteiner str. 22 D-60323 Frankfurt am Main ISBN-3-935011-76-1

Blickwechsel¹⁰ Program for: International Figurenttheater Festival Magdeburg 4-2 juni **2013** pp. 50.

F

Blickwechsel⁹ Program for: International Figurenttheater Festival Magdeburg 18-24 juni **2011** pp. 50.

F

'Das Spiel ein Leben' Das musikalische und poetische Figurenttheater der Puppet Players

T

Susanne Forster, Stefan Fichter pp. 242 Frankfurt am M **2010** ISBN 978-3-935011-81-5

'Figuren Theater Tübingen', Kreationen 1991-2009

pp. 206

ISBN 978-3-935011-73-0

T

Redaktion: Charlotte Brinkmann Forlag: Wilfried Nold Eppsteiner Str. 22 60323 Frankfrut am Main
 Poesie des vergänglichen Zwei Nachtgesichter, oder man hat die demonen, die man verdient –
 Die Weltmachine (over citat af Wittgenstein) – Rand Drei Schritte – Ein Abgrund – Rothschilds Geige –
 Irgendwho ist alles anders – med flere –

DVD: **figuren theatre tübingen 2006**

1 .dokumentationen 24+18+8 min, kinder der bestie 21+21 min, tv produktionen 13+9 min

dvd

Holland:

3 DVDer **Dordrecht** 2006, 2007, 2008 – 21. 22. & 23 **International Poppentheaterfestival**

F dvd

Mange gode grupper og flotte udendørs forestillinger, med god udnyttelse af floden og kanalerne.

Belgien:

Collections Peruchet Royal Theatre Peruchet 1929-2012 Trådmariionetter i Belgien

M

Dimitri Jagenaut Katalog over stort østasiatisk dukkesamling, samt bl.a. Peruchets Tintin dukker.
Redaktør Dusan Swalens ISBN 9780-90-820-2941-3 Ixelles, Bruxelles info@swalens.eu

Theatre Froe Froe Namenstraat 7 B 2000 Antwerpen www.froefroe.be

T

Billedkatalog over forestillinger fra 1997 til 2006 Groteskerier

DVD opdateret til 2008 Forestillingen Puk har været vist i Silkeborg.

Marionnettes de Wallonie Udstilling Grand'Place, Bruxelles, Juli-august 1990

M

Fra Musée de la vie Wallonne, Province de Liège

KBr

Théâtre Royal de Toone Marionnettes de tradition populaire. José Géal ~ Toone VII

T H

'Il y a trop d'âmes en bois pour ne pas aimer des personnage en bois ayant une âme' Jean Cocteau

KBr

Petite rue de Bouchers, Bruxelles

Frankrig

Companie Atelier Arketal Fransk, Spansk og engelsk tekst TOPIC udstilling Tolosa **2011** ca. pp. 90

T V

Companie Arketal har eksisteret siden 1984 med Greta Bruggeman som dukkemager og Sylvie Osman som spiller. Fra 1990 har de hjemme i Cannes i Frankrig. Atelier Arketal har fungeret samme steds siden 2002 som et eksperimentarium for udvikling af dukker med rod i fransk skulptur og billedkunst.

DVD: **Arketal, le monde au bout des doigts** reportage fra huset og værkstedet, interviews og visning af: '...A demain ou la route des six ciels.'

dvd

Spanien

Fantoche Arte de los Títeres nummer 10 **2016**

pp. 124

M

Specialudgave af UNIMA Spaniens blad i anledning af UNIMA Kongressen i Tolosa,

På spansk med oversættelse til engelsk i separat hæfte pp. 60

Masters of the 20th Century Puppet Theatre Udstilling I Okendo House in San Sebastian

H

Adolfo Ayuso engelsk og fransk tekst i anledning af UNIMA Kongressen 2016

Detaljeret beskrivelse af rig periode i spansk dukketeater før og efter krigen. pp. 202

Titiriteros de Binefar Paco and Pilar TOPIC udstillingskatalog Tolosa **2011** ca. pp. 70

M

Colorin y sus marionetas 1956 – 2008 TOPIC udstillingskatalog Tolosa **2011**

En handskedukke med hjemsted i San Sebastian har nu fået hjemme på TOPIC ca. pp. 70

M

China: personajes de la tradición TOPIC udstillingskatalog Tolosa **2010** ca. pp. 50

M

Wayang Golek Indonesia TOPIC udstillingskatalog Tolosa **2010/11** ca. pp. 70

M

Puppets of Mali TOPIC temporær udstilling Tolosa **2009** pp. 40

M

El teatro de títeres en España: DVD1 UNIMA: UNA Hermosa relidad.

T dvd

2016 DVD 2-UNIMA: Compañías, festivales, artesanos y otros recursos

Italien:

Opera dei pupi	Sizilianisches Marionettentheater im Wandel	ISBN 978-3-86596-382-6	T H
Mareike Kühn	Frank & Timme GmbH Verlag für wissenschaftliche Literatur, Berlin	2012	
Udmærket beskrivelse af udvikling og status for det prægnante folkeligt teater og dets fremtidsmuligheder			
Oltre il magico mondo della Baracca. Il teatro dei Burattini			T H
Storie, leggende et realta del mondo dei Burattini nelle vita Bergamasca-Lombarda et altrova.			
Carla Passera e Roberta Navoni			
Edzioni Villadiseriane	via Lokatelli 1, 24020 Villa de Serio (BG)	pp. 192	2011
Beskrivelser af teatre der bruger traditionelle handskedukker fra Bergamo (i udkanten af Alperne, nordøst for Milano) hvor Harlekin og Brigella kommer fra, men også Giopi og Margi og deres store familie som er karakteriseret ved tre udposninger på halsen, en stiliseret udgave af struma der tidligere var almindelig i befolkningen p.g.a. fejernæring.			
'Isogni tra le Mani' Burattini e marionette dal mondo	COE Via Milano 4	23816 pp 40	M
Udstillingskatalog (og lidt for børn)		udateret.	

'Un mondo de figure d'ombra... Omagio a Lele Vita'			
Teatro Gioco Vita	Vicolo San Matteo 6, Piacenza	Katalog fra udstilling i Charleville 1998 ?	St

Imponerende skyggeteaterudstilling med eksempler på varieret teknik www.teatrogiocovita.it **KBr**

Materinka 11	Festival of Professional Puppet Theaters Performances for Pre-School Children	F B
Liberec	Tjekkiske grupper og japansk gæstespil. Program (på tjekkisk og engelsk) for juni	2011

'Ceská loutka' Tjekkiske dukker	En omfattende fremstilling af klassisk dukketeatrets historie i Tjekkiet med omtale af rejsende grupper, scenografi, dukketyper og fremstilling, Tjekkisk 'toy'-teater, museer og samlinger. (På tjekkisk, med engelsk teksthæfte pp. 32)	M H T
Jaroslav Blecha, Vaclav Jirásek, Pavel Jirásek	pp. 360 Prag 2008 ISBN 978-80-86970-23-3	

'DRAK' et katalog over DRAK teatrets forestillinger 1991-2004	i Tjekkiet og mange udenlandske gæstespil	T
Forord af Josef Krofta	pp. 110 ISBN 80-86472-20-5	

Introduction to Czech Puppet Theatre and Marionettes			
Nina Malíková Jan Dvorák	ISBN 80-901671-5-2	Brochure pp 20	1995

Kroatien:			
'Tikvici' Lutkarski Studio KVAK	Sesenske carolije u liscu lotosa Zinam Zagreb	2015	B T
Vlasta Pokriva Græskardukker ISBN 978-953-58495-0-6 pp.24			

'The Power of the Puppet'			
Redaktør: Livija Kroflin			
UNIMAs Puppets in Education, Development and Therapy Commission. Croatian Centre of UNIMA. Zagreb 2012 pp. 118			

Serbien:			
'Theatre for Children – Artistic Phenomenon'	A collection of papers, bind 2 from International festival of Children's Theatres, Open University, Subotia, Serbien	2011	B T
Redaktion og indledning Henryk Jurkovski Bidrag fra Ida Hamre og Anne, ellers mest tidligere østlande, Jugoslavien og lidt fra Afrika. pp. 284 (på originalsprog og engelsk)			

Polen:

'BAJ Wsrod Dzieci' (Baj among the children) **85 år**, ældste virksomme dukketeater i Polen. **H B T**
 Redaktør: **Marek Waszkiel** **2014** pp. 272
 Teatr Baj, ul. Jaiellonska 28 03.1719 Warszawa ISBN 978-83-939675-0-6
 Historien om et dukketeaters eksistens gennem krig og kommunismen og frem til nutiden.
 På polsk med indlagt hæfte med engelsk oversættelse pp. 27

'Bialostocki Teatr Lalek' (nordøstlige Polen) **2008** pp. 32 **T**
 Teatret er grundlagt i 1953 og er et repertoire dukketeater finansieret af byen. Siden 1979 har det sin egen bygning med to scener og et prøverum. Der er 21 dukkespillere og teknikere, dukkemagere m.m. Kataloget indeholder billeder fra 18 forestillinger produceret 2003 til 8

Rusland:

'Extraordinary Concert' Oprindelig premiere 1946 I Moskva (ændret flere gange pga. censur) **T**
 Central State Academic Puppet Theatre (opkaldt efter S.V. Obraztsov)
 3 Sadovaya-Samotechnaya Str. Moscow www.puppet.rus
Fotokatalog med Conferencier, kæmpekor, dirigent mm: Mock-satirical performance in 2 acts (second version).
 Skrevet og instrueret af **S.V.Obraztsov**, mange medvirkende.

Japan:

UNIMA Nipon Yearbook of Japanese Puppetry 14 **2014** pp.184 **T**
 på Japansk med kompaninavne på engelsk
UNIMA Nipon Yearbook of Japanese Puppetry 12 **2014** pp.184 **T**
 på Japansk

Kina :

Work Report (2008-2012) of the UNIMA China Center & Introduction to the National Intangible Cultural : Puppet Play and Shadow Play listed 2011 in the UNESCO Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity. The New Chengdu Museum open 2013 and will contain a 2000 m² exhibition hall showing more than 10 000 Chinese puppets and shadow puppets, the largest collection in the world. pp. 16. **M**

Chinese Puppetry UNIMA China

Overview, General introduction, Introduction of traditional repertoires, Fire DVD'er monteret i bog. **H dvd**

Puppet Shadow Theatre National Shadow Puppetry Museum in Chendu Udstillingskatalog **M**

Dancing with the Wolves Hunan Puppet and Shadow Art Protection and Inheritance Centre 2012 **T**

USA:

'Black and White Shows'

6 kapitler om **Bread & Puppet Theatre** af Christian Dupavillon (på engelsk og fransk)
 'For all the puppeteers and friends whose faces are hidden behind these masks.'
 Billeder og tekster om dukke- og maskeproduktion og gruppens virksomhed i New York og på gæstespil mange steder. Om omdeling af brød, modstand mod Vietnam krigen, gadeteater. 'Christmas story'.
 'The Cry of the people for meat'. 'Mississippi' (om mord på sorte) 1963-74 Gruppen slår sig herefter ned i Vermont, (i det Nordøstlige USA) som bliver hjemsted for teaterfestivaler og dukke og maskemuseum. **T M Tx**
 ISBN 2 863 56001 1978 pp 94 www.breadandpuppet.org/museum **KBr**

Canada:

THÉÂTRE DE LA PIRE ESPÈCE (af den værste slags) Montreal (Québec) T dvd
 Tre DVD'er: **UBU sur la Table**, (Ubu med køkkentøj, delvis defekt), **ROLAND, la vérité du vainqueur** (Rolands-kvadet fra 778 som avanceret skyggespil), **PERSEUS** (og Medusa, i satirisk arkæologisk ramme).
 Anskaffet under gruppens gæstespil i Charleville 2011?. (Mange ord, dygtige skuespillere)"

'KiWi'

La Tortue Noire Chicoutimi, Québec Objekt- og marionetteater Brochure med indlagt DVD T dvd
 To unge spillere med en mængde små fingerdukkehoveder (to ligner dem selv) og hjemlige objekter og situationer. Meget charmerende

Brasilien:

MÓIN-MÓIN 5 annual 2008 Teatro de Formas Animadas e suas Rekacóes com as outras Artes T
 Mest på portugisisk enkelte artikler på engelsk eller fransk ISSN 1809 1385 pp. 226

Internationalt: (mest UNIMA publikationer på fransk engelsk og spansk)

Encyclopédie Mondiale des Arts de la Marionnette pp. 862 ISBN 978-2-912877 T H m.m.
 m. Hovedredaktør: Henry Jurkowski, senere Thieri Foule med bidrag fra UNIMAs medlemsorganisationer.
 UNIMA projektet er støttet af Unesco, Det Franske kulturministerium, Regionen Champagne-Ardenne og byen Charleville-Mézières
 Projektet har en lang forhistorie, men forløb væsentligst fra 1994 til 2009, hvor henværende franske tekst blev publiceret af forlaget Editions l'Entretemps, Montpellier 2009
 Senere er teksten opdateret og en engelsk og spansk tekst er kommet til. De er tilgængelige på www.unima.org

22th UNIMA World Congress in Tolosa, Spanien 2016 (Udgivelser i den forbindelse se under Spanien, men de officielle rapporter fra kongressen mangler i samlingen)

UNIMA World Council i Cuba 2014 (Omtalt kort i UNIMA Nyt Juni 2014, men rapportmateriale fra mødet mangler i samlingen)

International Puppetry Research: Tracing Past and Present 2012 -2016 pp. 152 T H
UNIMA Research Commission Papers from 3 conferences, Editors Cariad Astles and Ida Hledikova

The Power of the Puppet

The UNIMA Puppets in Education. Development and Therapy Commission pp. 118 P
 Redaktion: Livija Krolin Dansk medlem: Ida Hamre UNIMA 2012 ISBN 978-953-96856-6-7

Repertory of International Festivals

Katalog 2008- 2012 udarbejdet af UNIMAs Festival Komité pp 176 F

UNIMA 2012 The 21st Congress and World Puppetry Festival. Thesis Compilation C F
 UNIMA China, Chengou Times Press pp. 354 på kinesisk med engelsk oversættelse.

Report from 21th UNIMA World Congress in Chendu, China 2012 pp. 222 C
 UNIMA økonomi: Samlede udgifter 2008: 121000 € 2009 154000 € 2010 132000 € 2011 171000 €
 Udgifterne i 2011 blev bl.a. dækket af medlemskontingenter: 19900 € (11%) og af fransk støtte 98800 € (58%)
 Reports 2008-2012 from UNIMA Commissions: pp 39-92. Reports from National UNIMA Centers: pp.94-204
 (inklusive to sider fra Danmark). Tre forslag om sted for næste UNIMA Congress bl.a. Tolosa, Spanien.

UNIMA 2012 21. UNIMA Congress & World Puppetry Festival, Chendu, China C F
 Program og katalog på kinesisk, engelsk og fransk pp. 376

Passeurs et complieces Pasing It On

U

Redaktion : Lucile Bodson, Margareta Niculescu, Patrick Pezin

Institut internationale de la marionnette / École nationale supérieure des arts de la marionnette

La main qui parle collection pp. 406 Entretemps, Montpellier 2009 ISBN 978-2-912877-89-5

Report on the 20th UNIMA World Congress in Perth, Australien 2008

pp. 21

C

Election of new Executive Committee.

Dadi Pudumjee was elected UNIMA president and Jacques Trudeau Secretary General.

20th UNIMA World Congress and festival: 2008 Invitation til Perth, Australien. ca. pp. 60

C

Om stedet, faciliteter og lokale medvirkende. Anslået budget: 647000 € ca. 1/3 anslås dækket af billetindtægter.

UNIMA World Council i Tolosa, Spanien 2006 (Danskere Hans Hartvich og Ida Hamre)

C

Report by the Secretary-General and from various UNIMA commissions and National UNIMAs.

19th UNIMA Congress i Rijeka, Croation 2004 UNIMA 75 anniversary

C

p. 42 to 54 Minute of the council meeting in Atlanta 2002

p. 57 to 74 Statutes & Rules of Procedures in English, Magdeburg 2000

Et tilhørende bind fra 2004 lister UNIMApersoners adresser og festivaler pp 54

Conference in Bialystok (Nordvestlige Polen) 2004 on:

U

Actor in the Puppet Theatre, Practice-Teatching-Theoretical Context

pp.

Åbningsforedrag ved Henryk Jurkowski (13 sider oversættelse af polsk tekst) samt 8 andre internationale indlæg.

Institut Internationale de la Marionnett

udateret brochure ca. 2000 ?

pp. 16

U

Ecole Nationale Supérieure des Arts de la Marionnette Training and research centre.

The Worldwide Art of Puppetry

UNIMA Communication and Publication Commission 2000

pp.162

TH

P. 11 til 106 giver en udmærket international oversigt over dukketeatret omkring årtusindskiftet.

'PUCK La marionnette et les autres arts' bliver fortsat udgivet med et nummer om året.

PUCK no 11 Intéférences 1998

pp. 115 ISSN no 0993-0701⁴

Æ

Robert Wilson Les object, le rythme, la lumiere. Ane Podehl Une mise en scene de 'Geneviève de Brabant', d'Erik Satie

KBr

PUCK no 9 Images virtuelles 1996

pp. 114 ISSN no 0993-0701⁴

Æ

Phillipe Quéau Corps virtuels Anni Luciani Du fil de la marionnette à la logique de l'information – med flere.

PUCK no 5 Tendances, Regards. 1992

pp. 104 ISSN no 0993-0701

R

Peter Schuman Faire hurle les dieux Konstanza Kavrakova-Lorenz Le chemin d l'enfance - og andre omtaler.

PUCK no 2 Les Plasticiens et les Marionnettes 1989

pp. 92 ISSN no 0993-0701

Æ

Editions Institut Internationale de la Marionnette /l'Age d'Homme

Peter Schumann Marionettes et sculptures – Enrico Baj Moi, la marionnette – m.flere

PUCK no 1 L'Avant-garde et la Marionnette 1988

pp. 80

TH

Editions Institut Internationale de la Marionnette /l'Age d'Homme

Henryk Jurkowski Le marionnette littéraire De Maeterling à Ghelderode – Brunella Eruli Ubu et l'homme a la tête de bois – m.f.

UNIMA informations 1978

pp. 64

Bl.a. artikel af Jurkowski om sprog og tegnsystemer i moderne dukketeater

UNIMA informations 1976

pp. 64

Bl.a. artikel af Michale Meschke om vanskeligheder ved at bevare folkelige dukkespilstraditioner.

A Guidebook for touring Theatre Productions, Museums and Festivals

T M F

NEECPA The Northern and Eastern European Centre for Puppet Art.

Katalog over Nordiske, Baltiske, Russiske og Franske UNIMA og andre organisationer og grupper.

(Tekst på Engelsk og Russisk) Formand: Vahur Keller NUKU Teatre Estonia pp 6 udateret

Sammenfattende kan det siges at UNIMA centrets arkiv rummer:
 En samling bestående af 96 bøger og hæfter samt 11 DVD'er, tilsammen ca. 1,1 hyldemeter.
 Hertil en samlingen af dukketeatertidsskrifter (på papir), ca. 1.4 hyldemeter, heriblandt en komplet samling digitale UNIMA-nyt udskrevet på papir samt tidligere UNIMA Danmark nyhedsbreve m.m..
 Hertil 0,7 meter ringbind med UNIMA referater 1996 til 2012 samt materiale vedrørende kurser, festivaler teaterbrochurer m.m. Hertil et tyndt ringbind med vedtægter.

Sune og boet efter Hans kan evt. ligge inde med yderligere materiale.

Burde arkivet også indeholde en samling af de væsentligste dokumenter (og billeder) på digital form?

Det danske UNIMA center bør som minimum være tilgængelig for UNIMA Danmarks bestyrelse, men også for medlemmerne og måske for offentligheden.

De nationale UNIMA centre varetager ofte bladudgivelse og anden publikationsvirksomhed. I principippet bør de også optræde som nationale aktivitetscentre og kunne servicere udenlandske besøgende.

Centret fungerer som officiel postkasse for foreningen bl.a. for materiale tilsendt fra UNIMA administrationen i Charleville. Det meste distribueres dog digitalt, og man må selv holde sig orienteret.

Det internationale medlemskort og de dertil hørende 'stamps' distribueres imidlertid årligt som 'rigtig' post.. Kortet burde i principippet give rabat på f.eks. udstillinger. Ikke at der har været megen rift om kortene.

En anden opgave er opdatering af informationen i 'Road of Puppetry',

Arkivet, centret, redaktionen og postadressen har de sidste 4 år befundet sig her i Teatret i det Blå Hus, Bredgade 9, Roskilde. Det forventes i den nærmere fremtid at flytte til København.

Knud Brodersen

Nietzsche syg

UNIMA

UNION INTERNATIONALE

de la

MARIONNETTE

grundlagt 1929, medlem af UNESCO

UNIMA Danmark

www.unima.dk

UNIMA Danmarks bestyrelse:

Formand og UNIMA rådsmedlem:

Martin Kragballe Appelquist Rasmussen
martin@unima.dk

Kasserer og Web-master:

Sune Aske Jørgensen
saj@unima.dk

Rikke Ellegård Hansen
rikke@unima.dk

Afgående redaktør af UNIMA-nyt:

Knud Brodersen
knud@unima.dk

Bliv medlem af UNIMA-Danmark

Du bliver medlem af UNIMA Danmark ved at kontakte os via hjemmesiden.

Medlemsskab gælder januar til december.
Indmeldelse efter 1. okt. dækker hele næste år.

Kontingent:

500 kr for teatre/grupper/institutioner
300 kr for enkelt medlemskab
100 kr for studerende og pensionister

Redaktør søger:

Er du den fremtidige redaktør på UNIMA-nyt?

UNIMA Danmarks bladredaktør de seneste fire år trækker sig fra posten.
En ny skal overtage.

Er det dig?

Du vil som redaktør få stor indflydelse på bladets fremtidige indhold og digitale format.

Opgaven er at skabe, indsamle og opsætte indhold af relevans for
UNIMA Danmarks medlemmer.

Det drejer sig om nationale og internationale aktiviteter i UNIMA
og om begivenheder og tendenser på den danske dukke- og figurteaterscene.

Du vil have UNIMA's bestyrelse som nærmeste samarbejdspartner.

Interesserer du dig for teaterformen og/eller for pædagogisk brug af dukker
og vil du gerne have konkret erfaring med redaktionelt arbejde?

Kan du afsætte nogle timer om måneden?

Så tøv ikke med at sende os din motiverede ansøgning.

Tiltrædelse i løbet af sommeren 2018 efter nærmere aftale.

Hvis du gerne vil høre mere om opgaven, er du velkommen til at kontakte
bestyrelsесformand Martin Rasmussen på tlf: 4015 7502

Vi gør opmærksom på, at der er tale om frivilligt, ulønnet arbejde.

Næste UNIMA-nyt

skal foreligge senest 30. august

**Hvis der endnu ikke er fundet nogen ny redaktør,
vil bladet formodentlig udkomme i simplificeret form
inneholdende oplæg til generalforsamlingen d. 9. sept. 2018.**

Deadline for indsendelse af materiale:

medio august 2018

**Materiale sendes til
martin@unima.dk**